

Azərbaycan 2023-cü ilə böyük uğurlarla qədəm qoydu

İlham Əliyevin xarici siyasət konsepsiyası dövlətimizin milli maraqlarını layiqincə təmin edir

2022-ci il Azərbaycanın tarixinə növbəti uğurlu dövr kimi həkk olundu. Vətən müharibəsinin bitməsindən qısa dövr ötməsinə, habelə pandemiyanın hələ də davam etməsinə baxmayaraq, öten il respublikamızda iqtisadi və sosial sferada mühüm nailiyyətlər əldə edildi. İqtisadiyyatda təxminən 5 faiz, qeyri-neft sektorunda 9 faizdən çox artım qeydə alındı.

Qarşıya qoyulan bütün vəzifələr yerinə yetirilib

Prezident İlham Əliyev 2021-ci ilin sonunda Dünya Azərbaycanlılarının Həmrəyliyi Günü və Yeni il münasibətilə müraciətində demişdi: "Əminəm ki, 2022-ci il də uğurlu olacaq. Çünki ölkədə mövcud olan birlik, həmrəylik və gözəl ab-hava bu reallığı bizə təmin edəcək. Mən isə Prezident kimi, Ali Baş Komandan kimi hər zaman Azərbaycanın maraqlarının keşiyində duracağam, ölkəmizin hərtərəfli inkişafı, hərbi gücünün artırılması, vətəndaşların daha yaxşı yaşaması üçün əlimdən gələni əsirgəməyəcəyəm".

2022-ci ilin mənzərəsi göstərir ki, dövlət başçısının dediyi kimi, öten il ölkəmiz üçün uğurlu dövr olub. Bu dövrdə qarşıya qoyulan bütün vəzifələr yerinə yetirilib, respublikamız özünün strateji məqsədlərinə doğru inamla addımlayıb. Öncə onu qeyd edək ki, 2020-ci ilin 44 günlük Vətən savaşında qazanılan qələbə, 30 ilə yaxın işğal altında olan torpaqlarımızın azad olunması öten il respublikamızda gədən bütün proseslərə əhəmiyyətli dərcədə təsir göstərdi. Ən əsası, bu zəfər cəmiyyətimizdə yüksək ovqatın yaranmasına yol açan amil kimi özünü göstərdi. Vətən savaşında qazanılan zəfər öten il Qarabağ və Şərqi Zəngəzurdada genişmiqyaslı quruculuq işlərinin həyata keçirilməsi ilə davam etdi. Zəngilanın Ağalı kəndinin sakinləri öz yurdlarına qayıtdılar. Bu cür nəhəng infrastruktur layihələrinin qısa müddətdə yerinə yetirilməsi Prezident, Müzəffər Ali Baş Komandan İlham Əliyevin siyasi iradəsinin növbəti təcəssümü kimi tarixə düşdü.

Prezident İlham Əliyev öten il regionlara 30 dəfə səfər edib və bunların 21-i işğaldan azad edilmiş torpaqlara olub. Bu fakt bir daha göstərir ki, Qarabağ və Şərqi Zəngəzurun yenidən qurulmasını il ərzində dövlət başçısı xüsusi diqqət mərkəzində saxlayıb.

Qərbi Azərbaycandan olan soydaşlarımız tarixi torpaqlarına qayıdacaqlarına inanırlar

Ata-baba yurdunu unutmaz mükəmməldir. Başqa yerdə yaşasa da, lap elə rahatlıq tapsa da, insan heç vaxt bir zamanlar əcdadlarının gözü-böyüklüklərini, dəfn olunduqları torpaqları ziyarət etmədən mənəvi dinclik tapa bilmir.

XX əsrdə öz doğma yurdundan, isti ocağından zorla çıxarılan, Qərbi Azərbaycandan deportasiya edilən yüz minlərlə soydaşımızın da ən böyük həsrəti, nisgilidir bu. Onlar da

tarixi torpaqlarına qovuşacaqları günlərin arzusu, xəyalı ilə yaşayırlar. Bu mənada Prezident İlham Əliyevin dekabrın 24-də Qərbi Azərbaycandan olan bir qrup ziyalı ilə görüşü zamanı qətiyyətli vurğuladığı bu sözlər ümid işığına çevrildi. Dövlət başçısı dedi: "Hesab edirəm ki, biz birgə sözlərlə Qərbi Azərbaycana Qayıdış Konsepsiyasını da işləməliyik. Qarabağ münafiqəsi həll olunan sonra indi bizim gündəliyimizə duran məsələ budur".

Ermənilər 2023-cü ildən də yaxşı nəsə gözləyirlər

Ermənistanda siyasi gərginlik getdikcə daha da artır

Ermənistan iqtisadiyyatında və sosial həyatında yaranan ağır vəziyyət davam edir. Erməni ekspertlər özləri də etiraf edirlər ki, bu gedişlə ölkə daha böyük fəlakətlərə üz-
lənəcək. Yaşanan iqtisadi böhran şəraitində gündəlik istehlak, xüsusən də ərzaq məhsullarının qiymətində baş verən artım mövcud ağır durumu daha da pisləşdirir. İqtisadçı Manvel Aramyan deyib ki, ölkə iqtisadiyyatının xilasına ümid var, lakin bunun üçün hökumət populist addımlardan ol çəkməli, kəmərləri sıxmalıdır.

İstəyirlərsə aksiyanı dayandıraq, tələblərimizi yerinə yetirsinlər

Heydər Əliyev İli 2023

Nəsillərə əmanət zəngin tarixi irs

2023-cü il tariximizə xüsusi bir əlamətdarlıqla yazılacaq. Bu il mayın 10-da xalqımızın Ümummilli Lideri Heydər Əliyevin anadan olmasının 100-cü ildönümü tamamlanır. Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 29 sentyabr 2022-ci il tarixli sərəncamı ilə qədəm qoyduğumuz 2023-cü il Azərbaycan Respublikasında "Heydər Əliyev İli" elan edilib.

Böyük şəxsiyyətlərin yubileylərinin dövlət səviyyəsində qeyd olunması, bu münasibətlə müxtəlif tədbirlərin təşkili dünyanın müxtəlif ölkələri üçün xarakterikdir. Bütöv bir ilin ayrı-ayrı şəxsiyyətlərin şərəfinə adlandırılması isə Azərbaycanın yaratdığı parlaq örnəkdir və bu, xalqımızın ictimai fikri, milli dövlətçilik tarixində mühüm xidmətləri olmuş böyük şəxsiyyətlərimizə ölkə rəhbərliyinin yüksək ehtiramından irəliləyir.

Biz elə bir dövrdə yaşayırıq ki, indi şəxsiyyətlərimizi yaxından tanımağa və bütün dünyada tanıtmamağa daha çox ehtiyacımız var. Xalq yüksəldən, başqa xalqlar cərgəsində boyunu uca, mövqeyini güclü, zəkamı aydın və işıqlı göstərən onun şəxsiyyətləridir. Xüsusilə qloballaşma dövründə şəxsiyyətlərimiz bizim milli və hüquqi kimliyimizi qoruyan, öz böyüklüyümüzü bizim özümüzə və başqalarına xatırladan, gələcəyə doğru yolumuzu düzgün istiqamətləndirən dəyərlərimizdir. Gənc nəslin mənəvi tərbiyəsində, onların vətənpərvərlik, Azərbaycana sevgi ruhunda yetişdirilməsində şəxsiyyətlərimizin, onların milli-mənəvi, böyük dövlətçilik irsinin rolu müstəsna.

"Şuşa ili"nin təntənəsi

Öten il başdan-başa Zəfər zirvəmizin bayram coşqusu ilə qeyd etdik

"...Mən yeni ili "Şuşa ili" elan edirəm..."

Prezident İlham Əliyev 2022-ci ili "Şuşa ili" elan etməsinin müjdesini Azərbaycan xalqına Dünya Azərbaycanlılarının Həmrəyliyi Günü və Yeni il münasibətilə xalq müraciəti zamanı vermişdi. Qalib lider onu da bildirmişdi ki, bu il həm də təməli 1752-ci ildə Pənahəli xan tərəfindən qoyulan Şuşa şəhərinin 270 illik yubileyi böyük təntənə ilə qeyd ediləcək.

Dövlət başçısının Şuşanın şanlı tarixinin bayram kimi qeyd edilməsinə, eləcə də mədəniyyət bəşiyimizin bərpasının, dirçəlişinin sü-

rətləndirilməsinə töhfə verən mühüm qərarları sayəsində öten il başdan-başa "Şuşa ili"nin təntənəsində, Zəfər zirvəmizin bayram ab-havasında qeyd etdik.

Uca sıldırımlar başında bina edilən əzəmətli Vətən qibləmizlə qürurlandıq, tarixi şəhərimizin ruhunun özünə qaytarılmasının fəxrini yaşadığımız.

Və bir daha Azərbaycan xalqının, Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin qolbındakı Şuşa sevgisinə heyran olduq.

Pandemiya ilə uğurlu mübarizənin nümunəsi

Öten il Azərbaycanda COVID-19-a qarşı keçirilən tədbirlər effektiv nəticə verdi

Çində başlayan və bütün dünyanı təsiri altına alan COVID-19 üç ildir ki, davam edir. İnkişaf etmiş ölkələr belə bu virusla mübarizə aparsalar da və zaman-zaman yoluxma sənəsinə də, qeydə alınan son statistikalara vəziyyətin yenidən ağırlaşdığını göstərir. Son günlər virusa yoluxmalarda yenidən müşahidə edilən artım dünyanı təşvişə salıb. Bir göz qırpmında dünyaya dəhşətli bir belə kimi yayılan koronavirus ənənəvi yaşayış şərtlərini kökündən dəyişərək yeni bir başlanğıca səbəb oldu.

Əvvəlki 1-ci səh.

İlham ƏLİYEV: "Tarixi Qələbəmizi siyasi müstəvidə daha da möhkəmləndirdik"

2022-ci ilin Azərbaycan üçün ən mühüm uğur göstəricilərindən biri ölkəmizin beynəlxalq münasibətlər sisteminə mövqelərini möhkəmləndirməsi, öz milli maraqlarını layiqincə təmin etməsidir. Eyni zamanda Azərbaycan Qoşulmama Hərəkatının sədri kimi bütün üzv ölkələrin də maraqlarının müdafiəsinə diqqət yetirmişdir.

Qlobal miqyasda Azərbaycanın il ərzində ən böyük uğurlarından biri isə Vətən müharibəsindəki zəfərimizin beynəlxalq miqyasda tam qəbul olunmasıdır. Bu məsələ ilə bağlı ötən ilin mənzərəsi göstərir ki, dünya ictimaiyyəti Azərbaycanın yaratdığı yeni realitələri tam bölüşür. "İki il əvvəl döyüş meydanında qazandığımız tarixi Qələbəmizi siyasi müstəvidə daha da möhkəmləndirdik. Bu ilin oktyabr ayında Praga və Soçi görüşlərində Ermənistan ölkəmizin ərazi bütövlüyünü və suverenliyini rəsmən tanıdı" deyən Prezident İlham Əliyev Dünya Azərbaycanlılarının Həmrəyliyi Günü və Yeni il münasibətilə müraciətində bildirdi.

Ümumiyyətlə, il ərzində Ermənistanla münasibətlərin normalaşdırılması ilə bağlı aparılan danışıqlar Azərbaycanın qətiyyətli mövqeyi ilə müşayiət olundu. Ermənistanın ölkəmizin ərazi bütövlüyünü və suverenliyini rəsmən tanıması da bunu təsdiq edir. 2022-ci il ərzində Azərbaycan Silahlı Qüvvələrinin həyata keçirdiyi Fəxr və "Qisas" əməliyyatları, o cümlədən sentyabr ayında baş verən döyüşlər göstərdi ki, Ermənistanın və Rusiya sülhməramlılarının müvəqqəti olduqları torpaqlarımızda qalan separatçıların ölkəmizə qarşı istənilən təxribatının qarşısı qətiyyətlə

Azərbaycan 2023-cü ilə böyük uğurlarla qədəm qoydu

İlham Əliyevin xarici siyasət konsepsiyası dövlətimizin milli maraqlarını layiqincə təmin edir

alınacaq. Bu döyüşlərdən sonra Ermənistanın beynəlxalq ictimaiyyət tərəfindən Azərbaycana təzyiq edilməsi ilə bağlı cəhdləri də fiaskoya uğradı. Hətta Ermənistanın təmsil olduğu hərbi və siyasi təşkilatlar belə Azərbaycanın haqlı mövqeyi qarşısında İrəvanın avontürələrinə getmədilər. Bu hərbi əməliyyatların hər biri həm də Azərbaycan Ordusunun yüksək döyüş öz-mindən xəbər verdi.

Fransanın riyakarlığı bumeranq effekti verərək özünə dəydi

2022-ci il ərzində də Fransa riyakarlığına Ermənistanın müdafiəsi ilə məşğul oldu. Hətta bu məqsədlə Fransa senatında və milli assambleyasında Azərbaycana qarşı sənədlər qəbul etdi. Azərbaycanla tozluq edən bilməyən Fransa bu yolla "kiçik bacısına" dəstək göstərdiyini sübut et-

məyə çalışdı. Amma elə Ermənistanın özündə belə Fransanın bu qərarları istehza ilə qarşılandı. Çünki ermənilər də başa düşürdülər ki, bu sənədlərin heç bir əhəmiyyəti yoxdur və Azərbaycan üçün kağız parçasından başqa bir şey deyil.

İlin sonunda isə Fransanın BMT Təhlükəsizlik Şurasında fiaskosu Azərbaycanın növbəti siyasi-diplomatik qələbəsi oldu. Azərbaycanlı fəalları Xankəndi-Laçın yo-

lunda keçirdikləri aksiya ilə əlaqədar olaraq Fransanın ölkəmizə qarşı etmək istədiyi riyakarlıq bumeranq effekti verərək özünə dəydi. Fransa prezidentinin və bu ölkənin siyasi dairələrinin rüsvayçılığı olan bu hadisə bir daha onu göstərdi ki, Prezident İlham Əliyevin uğurlu xarici siyasət konsepsiyası Azərbaycanın milli maraqlarını layiqincə təmin edir.

2022-ci il Azərbaycan üçün mühüm hadisələrlə yad-

da qaldı. Həm daxili siyasətdə, həm xarici siyasətdə yeni uğurlar əldə olundu. Prezident İlham Əliyev hər bir məsələdə ölkəmizin mənafelərini qətiyyətlə qorudu. Bütün bunlar onu göstərir ki, 2023-cü ildə qarşıda duran vəzifələr tam yerinə yetiriləcək, Azərbaycan beynəlxalq müstəvidə öz maraqlarını uğurla həyata keçirəcək.

Rəşad CƏFƏRLİ, "Azərbaycan"

Milli Məclisin Sədri Sahibə Qafarovanın başçılığı ilə parlament nümayəndə heyəti Türkiyənin Antalya şəhərinə səfər edəcək

Milli Məclisin Sədri Sahibə Qafarovanın başçılığı ilə parlament nümayəndə heyəti Asiya Parlament Assambleyasının 13-cü plenar sessiyasında iştirak etmək üçün yanvarın 8-də Türkiyə Respublikasının Antalya şəhərinə səfər edəcək.

Milli Məclisin Mətbuat və İctimaiyyətlə əlaqələr şöbəsinə verilən məlumata görə, nümayəndə heyətinin tərkibinə parlamentin Mədəniyyət komitəsinin sədri Qənirə Paşayeva, deputatlar İlham Məmmədov, Anar Məmmədov, Aydın Hüseyinov, Milli Məclis Aparatının rəhbəri Fərid Hacıyev və digər rəsmi şəxslər daxildir.

Nümayəndə heyətimiz Asiya Parlament Assambleyasının (APA) 13-cü plenar sessiyasının gündəliyinə daxil olan məsələlərin müzakirəsində iştirak edəcək, Azərbaycan tərəfinin mövqeyini bildirecək.

Səfər çərçivəsində Milli Məclis Sədrinin tədbirdə iştirak edəcək nümayəndə heyətlərinin başçıları ilə bir sıra görüşləri nəzərdə tutulub.

"Azərbaycan"

Müdafiə Nazirliyi ilə Dini Qurumlarla İş üzrə Dövlət Komitəsi arasında birgə tədbirlər planı imzalanıb

Müdafiə Nazirliyi ilə Dini Qurumlarla İş üzrə Dövlət Komitəsi arasında Azərbaycan Ordusunda dini radikalizmə qarşı mübarizəyə dair 2023-cü il üçün birgə tədbirlər planı imzalanıb.

Nazirliyin Mətbuat xidmətindən AZƏRTAC-a bildirilib ki, sənədə əsasən Müdafiə Nazirliyinin tabeliyində olan qoşun (qüvvə) növü, birlik, birləşmə və hərbi hissələrdə, eləcə də xüsusi təyinatlı təhsil müəssisələrində keçiriləcək tədbirlərin yeri, icra vaxtı və icraya məsul şəxslər müəyyənləşdirilib.

Bu il ərzində təşkil ediləcək görüşlərdə Azərbaycançılıq ideyası, milli-mənəvi, mədəni dəyərlərin qorunub saxlanması, inkişaf etdirilməsi, radikal dini cərəyanlar və ekstremizmlə mübarizə, mədəniyyət, sivilizasiyalar və konfessiyalar arasında əməkdaşlıq və digər mövzularda tədbirlər keçiriləcək.

Zəngəzur dəhlizi mütləq olmalıdır

İlham ƏLİYEV: "Ermənistan bunu istəsə də, istəməsə də. Biz ortaya güclü iradə qoymuşuq, bütün işlər plan üzrə gedir. Bizim tələbimiz əsaslıdır və ədalətlidir"

Tarixinin ən qüdrətli Azərbaycanı daha bir ili uğurla başa vurdu. 2022-ci il ölkəmizin ictimai-siyasi həyatında mühüm islahatlar, yeni rekordlar və möhtəşəm quruculuq işləri ilə yadda qaldı.

İkinci Qarabağ müharibəsində əldə edilmiş böyük zəfərdən sonra yaranmış yeni realitələrə uyğun addım atan Prezident İlham Əliyev işğaldan azad edilən torpaqlarımızda həyata keçirilən layihələrlə bir daha dünyaya Azərbaycanın iqtisadi qüdrətini nümayiş etdirdi. Bu möhtəşəm yenidənqurma işlərini Azərbaycan yalnız öz iqtisadi imkanları hesabına, yəni heç kimdən maddi yardım almıdan həyata keçirir. Bunu şərtləndirən amil isə iqtisadi müstəqillikdir. Məhz bunun hesabına ötən il Azərbaycan iqtisadiyyatı 130 milyard manata yüksəlib və dövlət başçısı bu nailiyyəti rekord göstərici adlandırdı.

İqtisadi qüdrəti getdikcə artan Azərbaycan geosiyasi və geoitqisadi imkanlarının daha da genişlənməsini mühüm prioritet məsələ kimi müəyyənləşdirib. Şanlı zəfərdən sonra yaranmış yeni realitələr bütün bu proseslərin uğurlu gətirməsi üçün əlverişli imkan yaradıb.

Bu gün Azərbaycan beynəlxalqmiqyaslı transmilli layihələrin reallaşmasında da aktiv rol oynayır. İlham Əliyevin global təşəbbüsləri ilə Azərbaycan Avropa ilə Asiya arasında ticarət körpüləri yaradır. Şərqi Qərbi, Şimal-Cənub nəqliyyat dəhlizlərinin fəal aktorlarından biri kimi Azərbaycan üzərinə düşən bütün öhdəlikləri yerinə yetirir və bu proseslərə mühüm töhfəsini verir. Bütün bunlarla yanaşı, Cənubi Qafqazın lider dövləti Orta dəhlizin (Trans-Xəzər Beynəlxalq Nəqliyyat Marşrutu) daha səmərəli və etibarlı marşrut olması üçün çox müvafəq təkliflər irəli sürür. Bunlar-

dan biri də Zəngəzur dəhlizinin açılması təklifidir.

Hazırda Orta dəhliz uzaq Çindən yüklərin Avropaya və Yaxın Şərqiə daşınması üçün ən təhlükəsiz marşrutlardan hesab edilir. Bu marşrut Şimal dəhlizindən orta hesabla 2500 kilometr qısadır və demir yolu ilə səyahət müddətini yeddi-sekiz gün azaltmaq potensialına malikdir. O həmçinin keçirdiyi ölkələr arasında ticarət inkişafına kömək etmək iqtidarındadır. Bu dəhliz həm də tarixi Böyük İpək yolunun yenidən canlandırılmasına şərtləndirir. Çünki Orta dəhliz vasitəsi ilə yüklər Çin, Qazaxıstan, Türkmənistan, Azərbaycan, Gürcüstan, Türkiyə və daha sonra Avropaya daşınacaq.

Bu dəhlizin əhəmiyyətini artıran digər məsələ isə Rusiya-Ukrayna müharibəsidir. Çünki Rusiya vasitəsilə Asiyadan Avropa İttifaqı (Aİ) bazarlarına məhsulların tədarükündə problemlərin yaranması Orta dəhlizə olan marağı artırır. Bu baxımdan dəhlizin fəaliyyətinin gücləndirilməsi Qərbi və Şərqi arasında təbii körpü rolunu oynayan Azərbaycan üçün də böyük əhəmiyyət daşıyır.

Orta dəhliz üzrə hərəkət edən blok qatırı yükləri orta hesabla 20-25 günə Çindən Avropaya çatdırır ki, bu da nəqliyyat dəhlizinin əsas üstünlüklərindən biri sayılır. Dəhlizin əhəmiyyətini Ukrayna-Rusiya münaqişəsindən sonra koskin şəkildə artmasını iqtisadi göstəricilərdə təsdiqləyir. Belə ki, 2022-ci ilin birinci rübündə bu istiqamət üzrə yükdaşımaların həcmi 2021-ci ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə 28 faiz artıb.

Sözünün imzası qədr keçərli olan İlham Əliyev yaxın zamanlarda reallığa çevriləcək Zəngəzur dəhlizinin həm bölgə, həm də ümumilikdə Avrasiya arealı üçün böyük əhəmiyyətini olduğunu vurğulamışdır.

Artıq xeyli müddətdir ki, bu istiqamətdə mühüm işlər həyata keçirilməkdədir. İndi əsas məsələ dəhlizin quru yollarının açılışına istiqamətlənib. Bu istiqamətdə də 2 layihə reallaşdırılır - Horadiz-Zəngilan-Ağbend demir yolu xəttinin təməlini qoyub. Bu demir yolu xətti Zəngəzur dəhlizinin bir parçasıdır. Layihənin birinci mərhələsi üzrə nəzərdə tutulan tikinti işlərinin artıq 80 faizdən çoxu tamamlandı. Demir yolu xəttinin ox üzrə uzunluğu 110,4 kilometr təşkil edir. Tikinti işləri 3 mərhələdə həyata keçirilir. Layihə çərçivəsində 8 stansiya, 3 tunel, 41 körpü, 3 qalereya, 4 yolötürücü və ümumilikdə

300-ə yaxın sənə mühəndis qurğunun tikintisi planlaşdırılır. Artıq onların böyük əksəriyyəti reallaşdırılıb.

Ümumiyyətlə, bu demir yolunun strateji əhəmiyyəti olduqca böyükdür. Çünki bu nəqliyyat infrastrukturunu Azərbaycan vətəndaşlarının azad olunmuş torpaqlara gediş-gəlişində əhəmiyyətli rol oynayacaq və ən mühüm məsələ olan Azərbaycanın əsas hissəsi ilə Naxçıvan Muxtar Respublikası arasında birbaşa demir yolu nəqliyyat əlaqəsinin yaranmasına böyük töhfə verəcək.

Zəngəzur dəhlizi ilə həm də Avropaya enerji ixrac edilməsi nəzərdə tutulur. Ağcabədi 330 kV-luq yarımstansiyasının tikilməsi və bu xəttin Zəngəzur dəhlizi vasitəsilə Naxçıvana çəkilməsi və həmin xətt vasitəsi ilə elektrik enerjisinin Türkiyəyə, oradan da Avropa bazarına ixrac edilməsi məsələsi gündəmədədir.

Ən önəmli odur ki, bu demir yolu xətti gələcəkdə Azərbaycandan keçməklə Avropa ilə Asiyayı birləşdirən bir layihəyə çevriləcək. Bu da öz növbəsində Qara-

bağın gələcəkdə iqtisadi potensialına böyük töhfə verəcək.

2021-ci il oktyabrın 26-da Türkiyə Prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğanın və Prezident İlham Əliyevin birgə təməlini qoyduqları, Zəngəzur dəhlizinin bir parçası olan Horadiz-Cəbrayıl-Zəngilan-Ağbend avtomobil yolunun da tikintisi davam etdirilir. Uzunluğu 123,8 kilometr olan bu yol 4-6 hərəkət zolaqlı olacaq. Yolun 2024-cü ildə başa çatdırılması nəzərdə tutulur.

Göründüyü kimi, Zəngəzur nəqliyyat dəhlizi ölkəmizin ərazisindən keçməklə Asiya ilə Avropayı birləşdirən Şərqi-Qərbi nəqliyyat dəhlizinin bir hissəsinə çevriləcək.

Bu dəhliz həmçinin qarşıda Türkiyə Respublikası üçün önəmli iqtisadi imkanlar tənriyəcək. Türkiyə bu dəhlizdən istifadə edərək əsas iqtisadi tərəfdaşlarından biri olan Azərbaycana birbaşa quru yolu ilə hərəkəti reallaşdıracaq. Şübhəsiz ki, bu da öz növbəsində ikitərəfli iqtisadi və turizm əlaqələrinin daha sürətli inkişafına şərait yaradacaq. Digər tərəfdən, Zəngəzur dəhlizi həm də Türkiyə üçün Orta Asiyaya bir ticarət qapısı rolunu oynayacaq və bu ölkənin türk dünyası ilə iqtisadi əlaqələrini gücləndirməsinə imkan verəcək.

Ermənistan bu dəhlizin açılmasına qarşı çıxa da, bu, 10 noyabr Üçtərəfli Bəyannamının müddəasıdır. Məğlub ölkə müharibəyə başa çatdıqdan sonra dəhlizin açılması istiqamətində üzərinə götürdüyü öhdəliyi reallaşdıracağına söz vermişdi, bir müddətdən sonra prosesi dayandırdı. Azərbaycan isə həm avtomobil, həm də demir yolu çəkilişini davam etdirdi. İrəvan isə yeni iddialara çıxış edərək yenə də öz xislətini nümayiş etdirməyə başladı. Bəyannamın imzalanmamasının vasitəçisi olan Rusiya isə Ermənistanla bununla bağlı heç bir xəbərdarlıq etmədi.

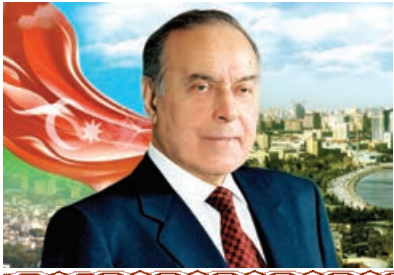
Amma 44 günə Azərbaycan Ordusu qarşısında diz çöküb yalvaran Ermənistan rəhbərliyinə əsl xəbərdarlıq qalib komandan İlham Əliyev etdi. Azərbaycan Prezidenti dedi ki, Zəngəzur dəhlizi açılmayacaqsa, Ermənistanla heç bir sülh sazişi imzalanmayacaq və lazım gələrsə "demir yumurq" yenidən işə düşəcək. İlham Əliyev qəti şəkildə bildirdi ki, Ermənistan götürdüyü öhdəliyi əsasən Azərbaycan Naxçıvanla birləşdirən Zəngəzur dəhlizinin açılmasını əngəlləmək istəsə, bunun nəticəsi çox ağır olacaq: "Əgər bizə bu əlaqə yolu təqdim edilməyəcəksə, sülh haqqında danışıq çətin olacaq və Azərbaycanın Ermənistanla birgə yaşayış və normal qonşuluq münasibətlərinin qurulmasına yönəlmiş bütün səyləri uğursuz olacaq".

Dünya Azərbaycanlılarının Həmrəyliyi Günü və Yeni il münasibətilə xalqa müraciətində də İlham Əliyev bir daha bu məsələyə toxunaraq bildirdi ki, iki il əvvəl döyüş meydanında qazanılan tarixi Qələbəmizi siyasi müstəvidə daha da möhkəmləndirdik: "Zəngəzur dəhlizinin açılması ilə əlaqədar genişmiqyaslı işlər aparılır, demir yolları, avtomobil yolları çəkilir. Zəngəzur dəhlizinin açılması mütləq olmalıdır, Ermənistan bunu istəsə də, istəməsə də. Biz ortaya güclü iradə qoymuşuq, bütün işlər plan üzrə gedir. Bizim tələbimiz əsaslıdır və ədalətlidir. Azərbaycanın əsas hissəsi ilə onun ayrılmaz hissəsi olan Naxçıvan Muxtar Respublikası ilə bizim bağlanmış olmalıdır və olacaqdır".

Bu, əsl sərəkərdə qətiyyətdir, İlham Əliyev sözüdür. Əgər Azərbaycan Prezidenti bir məsələ ilə bağlı hansısa mövqeyini ortaya qoyursa, demək, o mütləq gerçəkləşəcək.

Rəşad BAXŞƏLİYEV, "Azərbaycan"

Heydər Əliyev İli 2023

Əvvəlki 1-ci səh.

Xilaskar

Heydər Əliyev Azərbaycan xalqının yetişdirdiyi ən böyük, dahi şəxsiyyətlərdəndir. Ulu Öndərin həyat yolu, zəngin dövlətçilik irsi özlüyündə böyük bir tarixdir. İstənilən şəxsiyyəti yaşadığı zaman, tarixi dövrdən kənarda təsəvvür etmək mümkün deyil. Əslində, yaşadığı dövr aradan illər, qorunələr, əsrlər ötdən sonra elə onların adları ətrafında, yaratdıqları irsin əhatəsində görünür. Bu da bizə əbədiyyət qazanmış insanların işığında böyük bir tarixi görüb hiss etmək, zamanın ruhunu duymaq fürsəti qazandırır.

Ölkəmizin ötən əsrin 90-cı illərinin əvvəllərində dövlət müstəqilliyinə nail olması Ümummilli Liderin hələ 70-80-ci illərdə sovet Azərbaycanına rəhbərliyi dövründə dövlətimizin sosial-iqtisadi, mədəni yüksəlişi, xalqın rifahı, milli şüurun oyanışı istiqamətində apardığı işlərin nəticəsi idi. O illərdə məhz Heydər Əliyev Azərbaycanı keçmiş ittifaqın geridə qalmış aqrar respublikasından öncül sənaye ölkəsinə çevirmiş, öz həyatını müstəqil şəkildə qura bilməsi, heç bir ölkədən asılı olmadan yaşaması üçün bütün zəruri potensialı formalaşdırmışdır. Ulu Öndərin həmin zamanlarda inşa etdiyi sənaye müəssisələri, qurub-yaratdığı infrastruktur müstəqillik dövründə Azərbaycanın sosial-iqtisadi inkişafında müstəsna dərəcədə böyük rol oynamış, belə möhkəm təməllərə əsaslanaraq Azərbaycan yeni strateji dövrə uğurla keçid edə bilmişdir. Heydər Əliyev Azərbaycan üçün tək sənaye potensialı formalaşdırmamışdı, həm də ölkəyə lazım olan insan kapitalını yetişdirmişdi. İstedadlı insanlara dəstəyi ilə, onların oxuyub təhsil almalarını, öz-özünə hərətfərqli yetişmələrinə yaratdığı şəraitlə böyük intellektual baza yaratmışdı. Ulu Öndər bütün dövrlərdə Azərbaycan elminin, mədəniyyətinin, ədəbiyyatının, incəsənətinin, idmanın ən böyük hamisi olmuşdur. Məhz onun bütün bu sahələrə diqqətli sayəsində hələ ötən əsrin ortalarında Azərbaycanın imzası, səsi-sözü dünyada eşidilməyə başlamış, beynəlxalq aləm bizi zəngin mədəniyyətimizlə, tarixi irsimizlə kəşf etmişdir.

Bu mənada Ümummilli Lider Azərbaycanı rəhbərlik etdiyi illərdə ölkəmizi ardıcıl, dayanıqlı inkişaf yoluna çıxarmış, həmin dövrü Azərbaycanın quruculuq salnaməsinin ən parlaq səhifələrinə çevirməyə müvəffəq olmuşdur.

Heydər Əliyev böyük siyasi iradəsi, sarsılmaz əqidəsi, yüksək idarəçilik istedadı, məşğul olduğu işə bağlılığı və məsuliyyətli münasibəti sayəsində keçmiş SSRİ kimi nəhəng imperiyanın rəhbərlərindən biri mövqeyinə qədər yüksəlmiş, bununla Azərbaycan xalqının böyüklüyünü, mənəvi potensialını bir daha bütün dünyaya göstərmişdir. Böyük bir coğrafiyada icrasına rəhbərlik etdiyi irimiqəyahlı layihələrlə ümumilikdə bəşəriyyətə faydalar vermək üçün çalışmışdır. Kremlə qaldığı zamanlarda da Heydər Əliyev bütün varlığını sevdidiyi Azərbaycanı daim nəzər-diqqətində saxlamış, doğma xalqının mənafelərini daim öndə tutmuşdur. Azərbaycanın o dövrdən şərtlərinə uyğun hərətfərqli inkişafı üçün misilsiz özmarqlıq göstərmişdir.

Nəsillərə əmanət zəngin tarixi irs

Ölkəmizin sözlü əsl mənasında müstəqil olması, gerçək müstəqilliyinə qovuşması da yenə məhz Heydər Əliyevin tarixi xidmətləridir. Azərbaycanın parçalanma təhlükəsi qarşısında qaldığı, müstəqil dövlət kimi dünya xəritəsindən silinməyə qorxusu ilə yaşadığı ağır günlərdə xalqın təkidli tələbi ilə dövlətin ali rəhbərliyinə qayıdan Ulu Öndər xalqımızı müstəqilliyimizin əbədiyyətini, daimiliyini, dönməzliyini təmin etmişdir.

Müasir Azərbaycanın qurucusu

Heydər Əliyev böyük strateg idi. O, Azərbaycan xalqının, dövlətin inkişafı ilə bağlı qarşıya böyük milli hədəflər qoyur, insanları bu hədəflərə doğru səfərbərliyə almağı bacarır, eyni zamanda hər yeni strateji dövr üzrə inkişaf proseslərinin ardıcılığını təmin edə bildirdi. Ümummilli Lider onun kimi tarixi şəxsiyyətlərimizi yetişirmiş xalqımızın yaradıcılıq enerjisinə dərindən bələd idi. Dahi şəxsiyyət

bu enerjini vahid məqsədlərə doğru yönəltməyə müvəffəq olurdu. Ulu Öndər xalqın milli ruhunu canlandırır, bizi soy-kökümüzdə qaytarır, milli-mənəvi dəyərlərimizə sahib çıxır, bütün bunlarla müstəqil dövlət quruculuğuna aparın yolumuzu daha da aydınladır, bu yolda addımlarımızı möhkəmləndirir.

Ümummilli Lider Heydər Əliyevin rəhbərliyi ilə Azərbaycanda aparılan hüquqi və demokratik islahatlar ilk növbədə qanunun aliliyinə əsaslanan ictimai münasibətlər sisteminin formalaşmasına gətirib çıxarmışdı, ölkədə dövlət quruculuğu prosesini uğurla həyata keçirməyə şərait yaratmışdı. Sosial həyatın ayrı-ayrı sahələrini tənzimləyən qanunların qəbulu, aparılan tədbirlər, görülməli işlər cəmiyyətin təhlükəsizliyinin təmin olunmasında, Azərbaycanın modern bir dövlət olaraq beynəlxalq aləmdə tanınmasında müstəsna rol oynamışdı. Böyük rəhbərin dövlətçilik ideyaları həm də xalqımızın tarixi ənənələrinə, milli-mənəvi dəyərlərinə söykənmişdi.

Ümummilli Lider Azərbaycanda iki sivilizasiyanın konseptual parametrlərini

özündə təkmlil bir formada birləşdirən unikal bir dövlət modeli yaratmışdı. Məhz bu model Azərbaycanın dünyanın ən inkişaf etmiş dövlətlərinin strateji tərəfdaşına çevrilməsinə, Cənubi Qafqazın nüfuzlu ölkəsi kimi tanınmasında və nəhəng uğurlara imza atmasında həlledici təsirinə malik olmuşdur.

2023-cü ilin ölkəmizdə "Heydər Əliyev İli" elan edilməsinə dair Prezident sərəncamında da xüsusi vurğulandığı kimi, Azərbaycan xalqı yeni əsrə və yeni minilliyə məhz Heydər Əliyev zəkasinin işığında qədəm qoymuşdur. Davamlı yüksəliş yolunda inamla irəliləyən müasir Azərbaycan Heydər Əliyevin həyat amalının təntənəsidir.

Ulu Öndər ötən əsrin hər cəhətdən çətin, mürəkkəb, xaosit dövrlərində hər kəsin edə bilməyəcəyi vəzifələrinin öhdəsindən gəlmiş, hər zaman ona güvənən, inanan, dəstək verən Azərbaycan xalqının ümidlərini doğrultmuş, müstəqil dövlətimizi ağır təhlükələrdən xilas edərək rəvan inkişaf yoluna çıxarmışdır. Müstəqilliyin ilk illərində cəmiyyət hə-

yatında tüğyan edən anarxiyanın, özbaşınalığın, silahlı qarşıdurmaların dayandırılması, sosial-iqtisadi, mənəvi böhranın qarşısının alınması, vahid amallar uğrunda milli birliyin təmin olunması, demokratik, hüquqi dövlət quruculuğu proseslərinin uğurla həyata keçirilməsi, nizami ordunun formalaşdırılması Ümummilli Liderin böyük tarixi xidmətləridir.

Ulu Öndər bütün dünya azərbaycanlılarını tarixi vətən işığında bir araya gətirən azərbaycançılıq ideologiyasını cəmiyyətə təqdim etmiş, qloballaşma mühitində əna dilimizə, digər milli-mənəvi dəyərlərimizə dövlət qayğısının mükəmməl örnəyini yaratmış, Azərbaycanı çox-əsrlik mənəvi-mədəni irsə sahib qədim diyar və sivilizasiyaların qovşağında yerləşən tolerantlıq məkanı kimi dünyaya tanıtmışdır.

Heydər Əliyev Azərbaycanın yeni neft strategiyasının əsasını qoymuş, ölkəmizin dayanıqlı inkişafı üçün möhkəm təməllər formalaşdırmış, ideya müəllifi olduğu qlobal layihələrlə müstəqil dövlətimizin beynəlxalq nüfuzunu gücləndirmiş-

dir. Ümummilli Lider müstəqil dövlətimizin milli inkişaf strategiyasını müəyyən etmiş və ölkəmizi tarixinin ən qüdrətli dövrünə çatdıracaq güclü Lideri - Ordumuzun gücü ilə torpaqlarımızı 44 gün içində işğaldan azad edərək Heydər Əliyevin ən böyük arzusunun həyata keçirən Müzəffər Sərkərdəni - cənab İlham Əliyevi yetişdirmişdir.

Mənəvi sərvət

Dövlət rəhbərimizin müvafiq sərəncamında tapşırıq uyğun olaraq Azərbaycan Respublikasında 2023-cü ilin "Heydər Əliyev İli" elan edilməsi ilə bağlı Tədbirlər Planı təsdiqlənib. İlboyu Ümummilli Liderin xatirəsinə həsr ediləcək tədbirlərin spektri kifayət qədər genişdir. Belə ki, il ərzində bu mövzuda yerli və beynəlxalq əhəmiyyətli forumlar, konfranslar, simpoziumlar, "dəyirmi masa" və seminarlar keçiriləcək. Yerli və xarici mediada Ümummilli Lider Heydər Əliyevin həyat və fəaliyyətini əks etdirən verilişlər, sənədli film və videoçarxlar nümayiş etdiriləcək, müsahibə və məqalələr dərc ediləcək. Azərbaycan Respublikasının şəhər və rayonlarında elm və mədəniyyət xadimlərinin, tanınmış ziyalıların iştirakı ilə Ümummilli Lider Heydər Əliyevin 100 illiyinə həsr olunmuş tədbirlər təşkil olunacaq.

Eləcə də "Heydər Əliyev İli"no həsr olunmuş müxtəlif müsabiqələr, sərgi, festival, konsert və tamaşalar keçiriləcək. Azərbaycan Respublikasının diplomatik nümayəndəlikləri tərəfindən çoxsaylı tədbirlər olacaq. Azərbaycan diaspor təşkilatları, koordinasiya şuraları, Azərbaycan Evləri tərəfindən Heydər Əliyevin zəngin irsinə həsr olunmuş beynəlxalq konfranslar nəzərdə tutulub. Ölkəmizin üzv olduğu beynəlxalq təşkilatlarda da "Heydər Əliyev İli" ilə əlaqədar tədbirlərin təşkil planlaşdırılıb.

"Heydər Əliyev İli" çərçivəsində həmçinin müxtəlif idman yarışları və beynəlxalq turnirlər təşkil ediləcək. Ulu Öndərin irsinə həsr olunmuş əsərlər, kitablar və monoqrafiyalar nəşr olunacaq. Ali təhsildə yüksək akademik göstəriciləri olan tələbələrə "Heydər Əliyev təqaüdü" veriləcək. Azərbaycan Respublikasının "Heydər Əliyev - 100" yubiley medalı təsis ediləcək. Xatirə nişanları buraxılacaq, qızıl sikkələr hazırlanacaq. "Heydər Əliyev" mükafatının təqdimat mərasiminin keçirilməsi də nəzərdə tutulub.

Prezidentin müvafiq sərəncamında da qeyd edilmiş kimi, müstəqil Azərbaycan Ulu Öndərin indiki və gələcək nəsillərə əmanəti, onun zəngin və çoxşaxəli irsi isə xalqımızın milli sərəvətidir. Bu müqəddəs mirası qoruyub saxlamaq hər bir azərbaycanlının şəxsi vəzifəsidir. "Heydər Əliyev İli" kimi tarixiləşən 2023-cü il bu irsdən, mənəvi sərəvətdən faydalanaraq, onu yeni nəsillərə aşılamaq, bütün dünyada xalqımızın böyüklüyünü göstərmək üçün daha bir imkandır.

Heydər Əliyev Azərbaycanın müstəqilliyini əbədi etmiş dahi şəxsiyyətdir!

*İradə ƏLİYEVA,
"Azərbaycan"*

Qərbi Azərbaycandan olan soydaşlarımız tarixi torpaqlarına qayıdacaqlarına inanırlar

Əvvəlki 1-ci səh.

Saxtakarlıqla, faciələrə qurulan Ermənistan dövləti

2020-ci ildə 44 gün davam edən Vətən müharibəsində qazandığımız parlaq qələbə dostlarımızı da, düşmənlərimizi də dövlətimizin və xalqımızın gücünü, qüdrətini göstərdi. Bu gün Azərbaycan dövləti Qarabağa və Şərqi Zəngəzurda Böyük qayıdışı əzmlə, qətiyyətli hədəflərlə həyata keçirir. Növbəti tarixi hədəf isə daha bir ədalətliyyə son qoyulması, Qərbi azərbaycanlıların pozulan hüquqlarının bərpa olunması, onların əzəli yurdlarına qaytarılmasıdır.

Tarix sübut edir ki, yalanla, riyakarlıqla uzağa getmək mümkündür. Erməni millətçiləri də uydurduqları və heç bir dövləti, heç bir xalqı səmimi şəkildə inandıra bilmədikləri "dönüzdən-dənizə Ermənistan" xülyası ilə öz məqsədlərinə nail ola bilməyəcəklər. Ancaq təəsüf ki, bu xəstə düşüncənin, boş xülyanın ağırsını, acısını çəkən günahsız insanlar olub. İşğalçı, təcavüzkar ermənilər XIX və XX əsrlərdə Azərbaycan xalqına qarşı etnik təmizləmə, soyqırımı siyasəti həyata keçiriblər. Həm də bu siyasəti parakəndə deyil, düşünülmüş, planlı, mərhələli şəkildə reallaşdırıblar. Bu məkrli plan azərbaycanlıların tarixi torpaqlarında indi Ermənistan adlandırılan dövlətin qurulması ilə nəticə-

lənib. Mənfur ermənilər bununla da kifayətlənməyiblər. Azərbaycanın digər ərazilərinə göz dikiblər. İşğalçılıq siyasətlərini davam etdiriblər. Zaman-zaman ermənilər azərbaycanlılara qarşı soyqırımları, terror əməlləri törədiblər. XX əsrin sonuncu onilliyində isə işğal etdikləri Azərbaycanın Qarabağ və Şərqi Zəngəzur ərazilərində insanlığa sığmayan, dəhşətli faciələr həyata keçiriblər.

Hələ bu faciələrdən qabaq isə məkrli ermənilər daha bir planlarını reallaşdırmağa başladılar. Onlar Qərbi Azərbaycan ərazilərində əsl sakinlərinə hücum etdilər. Dinc, günahsız insanları qətlə yetirdilər. Soydaşlarımızı əzəli yurdlarından qovdular. Beləliklə, 1980-ci illərin

sonraları və 1990-cı illərin əvvəllərindən Qərbi Azərbaycan azərbaycanlısız qaldı.

Tarixin izləri hər zaman qalır

Təcavüzkar ermənilərin hər zaman qorxusu tarixi faktlar olub. Özgə torpaqlarında dövlət yaratmağa nail olsalar da, bundan sonra da işğalçılıq siyasətlərini davam etdirsələr də, biliblər ki, tarix onların yalanlarını üzlərinə vuracaq. Ona görə də planlarının bir hissəsi də qədim Azərbaycan abidələrini məhv etmək, saxtalaşdıraraq erməniləşdirmək olub. İgid Azərbaycan Ordusunun Ermənistan silahlı qüvvələrini məğlublyətə uğradaraq azadlığa çı-

xardığı Qarabağ və Şərqi Zəngəzur ərazilərini görünlər dəhşətə gəldilər. Otuz ilə yaxın davam edən işğal müddətində həmin yerlərdə daş üstə daş qoyulmayıb.

Eyni siyasəti ermənilər Qərbi Azərbaycanda da həyata keçiriblər. Son illərdə tək qədim İrəvan şəhərində İrəvan qalası, Xan sarayı, Abbas Mirzə məscidi, Zal xan məscidi, Dəmirbulaq məscidi, Sortip xan məscidi, Hacı Novrular məscidi, Hacı Cəfər məscidi, Qantar (bazarı) karvan-dəli hamamı, Axund Şeyxülislam hamamı və bir çox digər dini-tarixi abidələr məhv edilib. İrəvanda mövcud olan iki məscid - Hacı İmamverdi məscidi və Göy mə-

scidi isə Ermənistan tərəfindən fars məscidi adlandırılıb.

Ancaq düşmən unudur ki, nə qədər saxtakarlıqlara əl atsa da, faciələr törətsə də, heç vaxt tarixin izlərini silə bilməyəcək, buna gücü yetməyəcək. Prezident İlham Əliyev Qərbi Azərbaycandan olan bir qrup ziyalı ilə görüşdə bunu diqqətə çatdırdı: "Ancaq əfsuslar olsun ki, ermənilər Qarabağdakı kimi, Qərbi Azərbaycanda da bizim bütün tarixi, dini abidələrimizi yerləyeksən ediblər, dağıdıblar, azərbaycanlıların tarixi irsini silməyə istəyiblər, ancaq buna nail ola bilməyiblər". Dövlət başçısının vurğuladığı kimi, Qərbi Azərbaycanın bizim əzəli torpağımız olduğunu bir çox tarixi sənəd, xəritələr təsdiqləyir.

Azərbaycan xalqı ədalətin bir gün Qərbi Azərbaycanda da zəfər çalacağına inanır. Bu inamı, əminliyi Prezident İlham Əliyev belə ifadə etdi: "Gün gələcək, Qərbi Azərbaycandan olan soydaşlarımız, onların yaxınları, uşaqları, nəvələri tarixi diyarımız olan Qərbi Azərbaycana qayıdacaqlar. Mən əminəm ki, bu gün gələcək və əminəm ki, Qərbi azərbaycanlılar böyük coşqu və həvəslə öz doğma torpaqlarına qayıdacaq orada yaşayacaqlar".

Erməni fitnəsi o günlər yenidən iflasa uğrayacaq. Qərbi Azərbaycan torpaqları öz əzəli və əbədi sakinlərinə yenidən qucaq açacaq.

*Zöhrə FƏRƏCOVA,
"Azərbaycan"*

◆ İlin uğurlu yekunları

"Şuşa ili"nin təntənəsi

Ötən ili başdan-başa Zəfər zirvəmizin bayram coşqusu ilə qeyd etdik

Əvvəli 1-ci sah.

Tariximizin Şuşa səhifəsi

Təsədüfi deyildi ki, 2020-ci il sentyabrın 27-də çıxdığımız Zəfər yürüşünün qalibiyyət zirvəsinin Şuşa olacağını Ali Baş Komandan hələ müharibənin gedişində "Şuşasız bizim işimiz yarımcıq olar" deyərək igid döyüşçülərimizə çatdırmış, savas parolunu vermişdi. Müzəffər Ali Baş Komandanın qətiyyəti və sərkdə məharəti ilə cəzəli hərbi strategiyamızı izləyən igid əsgərlərimiz cəmi 44 gün ərzində Şuşaya doğru cəmlər, qanları ilə dağlarla, dərələrlə, meşələrlə, sıldırımlarla qəhrəmanlıq çığırını açmış, Zəfər yürüşünü noyabrın 8-də Şuşanın azadlığı ilə qürurla sonlandırmışdırlar.

Azərbaycan tarixinin ən şanlı salnaməsinə çevrilən Şuşa zəfərini Şəhidlər xiyabanından xalqımıza müjdələyən və kövrələrək bütün dünyaya "Əziz Şuşa, sən azadsan!, Əziz Şuşa, biz qayıtmışıq!, Əziz Şuşa, biz səni dirçəldəcəyik!" boyan edən qalib lider İlham Əliyev ötən qısa dövr ərzində Şuşanın tarixi özəmətinin bərpası, mədəni inkişafı istiqamətində müstəsna işlərin görülməsi ilə bağlı mühüm qərarlar qəbul edib, göstərişlər verib.

Vətən müharibəsi bitdikdən cəmi iki ay sonra - 2021-ci il yanvarın 14-də Zəfər yolu ilə azadlığa qovuşan Şuşaya ilk tarixi səfərini edən Müzəffər Ali Baş Komandan İlham Əliyev bu səfəri zamanı illərdir didərgin həyatı yaşayan Nətovannı, Üzeyir bəyini, Bülbülün güllələnmiş bütələrini də öz doğma yerlərinə qovuşduraraq, həm də Şuşanın milli ruhunun qayıdışına rəmzi işarə vurmuşdu.

Qədim şəhərin yeni dirçəlişi

Şuşanın hərtərəfli inkişafının bünövrəsi hələ illər öncə Ulu Öndər Heydər Əliyev tərəfindən qoyulmuşdu. Ümummilli Liderin 1982-ci ildə Şuşaya 2 dəfə səfər edərək Vaqifin məqbərəsinin, Poeziya Evinin açılışında və orada keçirilən Vaqif Poeziya Günlərində iştirak etməsi xalqımızın, şuşalıların yaddaşında hələ də ən xoş xatirələr kimi qalıb. Ulu Öndər həmin tarixi səfərləri zamanı Şuşaya respublikanın görkəmli ictimai-siyasi xadimləri, eləcə də ailəsi ilə bərabər gəlmişdi. O zaman hələ çox gənc, cəmi 21 yaşlı olan İlham Əliyev Ümummilli Liderin Şuşanın dirçəldilməsi, azərbaycançılıq məfkurəsinin inkişafı ilə bağlı həyata keçirdiyi mühüm işlərin şahidi olmuşdu.

Buna görə də Ali Baş Komandan olaraq Şuşanın işğaldan azad edilməsini İlham Əliyev bir nömrəli vəzifəsi hesab etdiyi kimi, azadlığından dərhal sonra tarixi şəhərimizin dirçəldilməsini də qurucu lider olaraq özünün prioriteti saymışdı.

Vətən müharibəsindən dərhal sonra Qarabağ və Şərqi Zəngəzurdə geniş quruculuq və bərpa işləri

nə start verən Azərbaycan dövləti birbaşa ölkə rəhbəri İlham Əliyevin şəxsi diqqəti və nəzarəti altında işğaldan azad edilmiş torpaqlar arasında ən genişmiqyaslı bərpa işlərini də məhz Qarabağın mirvarisi Şuşada aparmağa başlayıb.

İküllük qısa zaman müddətində 10 dəfədən çox yolunu Şuşa şəhərindən salan dövlət başçısı qala şəhərimizdə böyük quruculuq işlərinə, genişmiqyaslı bərpa işlərinə start verib, burada görülən işlərin gedişatı ilə şəxsən tanış olub.

Prezident İlham Əliyevin Şuşaya hər tarixi səfəri zamanı mədəniyyət paytaxtımızın necə dirçəldiyini, simasının dəyişdiyini əyani görürük.

"Şuşa hər birimizi özünə çəkir"

Təkcə 2021-ci ildə düz yeddi dəfə Şuşaya səfər edən Müzəffər Ali Baş Komandan İlham Əliyev Cıdır düzündə bayram tonqalı alovlandıraraq dostlara şadlıq, düşmənlərə gözdağı mesajı verdi. Zəfərdən sonra mədəniyyət paytaxtımızda ilk dəfə keçirilən "Xarıbül" Musiqi Festivalına, Vaqif Poeziya Günlərinə uğurlu start verən qalib lider Şuşada milli ruhun dirçəlişinin xoş xəbərini yetirdi.

Şuşanın tarixindəki əlamətdar günlərdən biri də 2021-ci ildə, müstəqil Azərbaycan dövlətinin 15 İyun - Qurtuluş Günündə Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev və Türkiyə Prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğanın Azərbaycan - Türkiyə əlaqələrini ön yüksək zirvəyə çatdıraraq, "Azərbaycan Respublikası ilə Türkiyə Respublikası arasında müttəfiqlik münasibətləri haqqında Şuşa Bəyannaməsi"ni imzalamaları oldu.

Tarixi Azərbaycan şəhərinin azadlığının ilk ad günündə - 8 Noyabrda da Müzəffər Ali Baş Komandan Şuşada idi. Həmin gün dövlət başçısı İlham Əliyev hərbi qorunmuş Şuşaya gələn zamanı, cəmi 21 yaşlı olan İlham Əliyev Ümummilli Liderin Şuşanın dirçəldilməsi, azərbaycançılıq məfkurəsinin inkişafı ilə bağlı həyata keçirdiyi mühüm işlərin şahidi olmuşdu.

2021-ci il dekabrın 24-də Prezident İlham Əliyev 60 illik yubileyini qalib sərkdə kimi qürur zirvəmiz Şuşada qeyd etdi. Yubiley günündə dövlət başçısı onu da qürurla qeyd etdi ki, "Şuşa hər birimizi özünə çəkir. Düzdür, mən burada - Şuşada müxtəlif təd-

birin bu qurultayın da məhz Şuşada keçirilməsinin rəmzi mənası var idi.

Tarixi qurultayda çıxış edən Prezident İlham Əliyev söylədi ki, biz bu gün azad Qarabağda, azad Şuşada Dünya Azərbaycanlılarının qurultayını keçiririk: "Bu qurultayın adı Zəfər qurultayıdır və bu, təbiidir. Çünki tarixi Zəfərdən sonra ilk dəfədir ki, dünya azərbaycanlıları toplaşır, qurultay keçirir və ümumiyyətlə, Zəfər adı xalqımıza çox yaraşır. Siz buraya Zəfər yolu ilə gəlmisiniz, qurultayın adı Zəfər qurultayıdır".

dönümünə həsr olunması da buna daha bir möhtəşəm nümunə oldu. Zəfər irsimizin elementlərini özündə birləşdirən yarışm rəsmi mükafatı Azərbaycanın özəli torpaqlarına - Şuşaya qovuşması və "Şuşa ili" münasibətilə şəhərin ən qədim abidələrindən sayılan Yuxarı Gövhər ağa məscidinin minarələrinin elementlərini əks etdirdi. Qoşulma Hərəkatının Parlament Şöbəsinin Bakı Konfransında iştirak edən nümayəndə heyətlərinin üzvlərinin iyulun 2-də Şuşaya səfər etmələri Zəfər qalımızın global əməkdaşlıq platformasına çevrilməsinin daha bir təntənəli nümayişi idi.

Ulu Öndərin xatirəsinə ehtiram

Mədəniyyət paytaxtımızda Birinci vitse-prezident Mehriban Əliyevanın rəhbərliyi ilə Heydər Əliyev Fondu tarixi, dini irsimizin, memarlıq abidələrinin bərpası istiqamətində mühüm işlər gerçəkləşdirir.

Ötən il mayın 10-da Prezident İlham Əliyev və birinci xanım Mehriban Əliyeva Şuşada səfərdə olarkən şəhərdə aparılan quruculuq-bərpa işləri ilə yerində tanış oldular.

birlərin açılışlarında iştirak etmişdim. O tədbirlər ki Şuşanın Azərbaycan xalqına, Azərbaycan mədəniyyətinə məxsus olduğunu bir daha təsdiqləyir. Amma eyni zamanda hər dəfə Şuşada hansısa tədbir nəzərdə tutulduqda böyük həvəslə, böyük sevgi ilə, məhəbbətlə Şuşaya gəlirdim və hesab edirdim ki, bu gündə də mən məhz burada - Şuşada hər birimizi üçün əziz olan Cıdır düzündə qeyd etməliyəm və bunu edirəm".

Möhtəşəm tədbirlərin ünvanı

Başdan-başa "Şuşa ili"nin təntənəsində keçirdiyimiz 2022-ci ildə də dövlət başçısı İlham Əliyev öz dəyişməz ənənəsinə sadiq qalaraq mədəniyyət paytaxtımıza mütəmadi səfərlər gerçəkləşdirdi, Şuşada görülən işlərlə yerində tanış oldu, mühüm tədbirlərdə iştirak etdi.

Ötən il aprelin 21-də İlham Əliyev Şuşa rayonunun Daşaltı kəndində Əhmədbəyli-Füzuli-Şuşa avtomobil yolunun və bu yolun üzərindəki tunellərin inşası ilə tanış oldu. Sözügedən avtomobil yolunun tikintisinin 2024-cü ildə başa çatdırılması planlaşdırılır.

Həmin gün Şuşa şəhərinə gələn Prezident İlham Əliyev əvvəlcə burada tullantıların idarə olunması poliqonunda gedən işlərlə, sonra isə şəhərdə inzibati binanın əsaslı təmiri və konfrans zalının tikintisi ilə tanış oldu.

Növbəti gün qalib lider İlham Əliyev xalqımızı Şuşada keçirilən Dünya Azərbaycanlılarının V Qurultayını - Zəfər qurultayından salamladı. Azərbaycanın zəfəri ilə bitən Vətən müharibəsində bir amal ətrafında tarixin heç bir dönməndə olmadığı kimi birləşərək həmrəy olan dünya azərbaycanlıla-

Dövlət başçısı İlham Əliyev və birinci xanım Mehriban Əliyeva Şuşadakı inzibati binada, Şirin su hamamında, məşhur tarzon, bostokar və Azərbaycan tarını təkmilləşdirən sənətkar Sadıqcanın vaxtilə yaşadığı evdə, Mehmandarovların malikanə kompleksində fond tərəfindən aparılan bərpa işləri ilə də tanış oldular. Dövlət başçısı və xanımı sözügedən tarixdə Şuşaya səfər çərçivəsində "Shusha Boutique Hotel" in yerləşəcəyi ərazidə də oldular, burada aparılan təmir-bərpa işləri haqqında məlumat aldılar.

Onu da bildirik ki, 2021-ci ilin mayında Şuşada "Xarıbül" hotelinin, həmin hotelin nəzdindəki 48 mənzilli korpus və kotteclərin, avqustda isə "Qarabağ" hotelinin yenediqurmadan sonra açılışı olub.

Mayın 10-da Prezident İlham Əliyev Şuşa Realni Məktəbində həyata keçiriləcək təmir-bərpa işləri ilə tanış oldu, eləcə də "Azərişiq" ASC-nin Şuşa Rəqəmsal İdarəetmə Mərkəzinin açılışında iştirak etdi.

Prezident İlham Əliyevin məhz mayın 10-da, vaxtilə Şuşanın dirçəlişinin təməlini qoyan Ulu Öndər Heydər Əliyevin doğum günündə Qarabağımızın baş tacına səfər etməsi həm də Ümummilli Liderin əziz xatirəsinə dərin ehtiramın təcəssümü idi.

Həmin gün dövlət başçısı xalq müraciətində söylədi ki, "Bu gün mayın 10-da mən mütləq burada olmalı idim. Ulu Öndərin xatirəsinə öz ehtiramımı və Azərbaycan xalqının ehtiramını buradan ifadə etməli, bir daha deməli idim ki, biz bu torpaqlara, doğma torpaqlarımıza əbədi qayıtmış və burada əbədi yaşayacağıq.

Qarabağ bizimdir, Qarabağ Azərbaycandır!"

2021-ci ildə Prezident İlham Əliyevin sərəncamına əsasən, Şuşa mədəniyyət paytaxtımız elan edilərək şəhərin ənənəvi dolğun mədəni həyatına qovuşması da başlıca məqsədlər kimi müəyyənləşdirilmişdi. Bu tarixi qərardan dərhal sonra mədəniyyət paytaxtımızda ənənəvi mədəni həyat öz məcrasına düşdü. 12-14 may tarixlərində keçirilən beynəlxalq statuslu "Xarıbül" festivalı da zəfərdən sonra ikinci dəfə dünyaya ses saldı. Müxtəlif ölkələrdən gələn folklor kollektivləri festivalda möhtəşəm çıxışlar etdilər, Qarabağın mirvarisində mədəniyyət bayramı yaşandı.

Şuşa şəhərinin 270 illiyi ilə əlaqədar Prezident İlham Əliyevin sərəncamı ilə elan edilən "Şuşa

ili"ndə keçirilən möhtəşəm V "Xarıbül" Beynəlxalq Folklor Festivalının açılışında dövlət başçısı İlham Əliyev və birinci xanım Mehriban Əliyeva da iştirak etdilər.

Müqəddəs torpaq

Zəfərimizin qürurlu ikinci ildönümündə, Şuşanın azadlığı gündə də Müzəffər Ali Baş Komandan İlham Əliyev Qarabağın uca qala-sında, Zəfər zirvəsində idi.

Birinci xanım Mehriban Əliyeva və oğulları Heydər Əliyevlə birgə Şuşaya yollanan qalib lider İlham Əliyev Zəfər Günü münasibətilə Şuşada təşkil olunan tədbirdə hərbiçilər qarşısında çıxış edərək mənə bildirdi ki, "...Müharibə dövründə çoxsaylı müsahibələrdə mən müharibənin gedişatı ilə bağlı bəzi məqamları açıqlayırdım. Təbii ki, hər şeyi deyə bilmirdim. Xüsusilə gələcək planlar haqqında bir çox şeyləri deyə bilmirdim. Verilən suala cavab olaraq cəmi bir dəfə demişdim ki, Şuşasız bizim qələbəmiz yarımcıq olacaqdır".

Həmin çıxışında dövlət başçısı bir daha Şuşanın Azərbaycan xalqının, şəxsən onun - Şuşanın xilaskarının qəlbində hansı zirvədə olduğunu da dilə gətirdi: "Əminəm, Azərbaycan xalqı yaxşı anladı ki, bizim son məqsədimiz, müharibənin son məqsədi Şuşanı işğaldan azad etməkdir. Təkcə ona görə yox ki, Şuşa Qarabağın tacıdır. Ona görə yox ki, Şuşanın strateji yerləşməsi faktiki olaraq onun azad olunmasından sonra müharibənin taleyini həll edirdi. O cümlədən ona görə ki, Şuşa Azərbaycan xalqının üroyıdır, canıdır, hər bir azərbaycanlı üçün müqəddəs yerdir".

Böli, ölkəmizin ən ali şəxsinin ürəyində müstəsna yeri olan Şuşa birbaşa dövlət başçısı İlham Əliyevin xüsusi diqqəti və nəzarəti altında gündəngünə dirçəlir, tarixi özəmətinə, milli ruhuna, şöhrətinə özünə qaytarır.

Ötən illərdə olduğu kimi, bu il də Şuşada bayram ab-havası davam edəcək. Qarabağımızın baş tacı, Zəfər simvolumuz Şuşa 2023-cü ildə türk dünyasının mədəniyyət paytaxtı kimi tarixi missiyasını da qürurla yerinə yetirəcək.

Bir sözlə, Müzəffər Ali Baş Komandan İlham Əliyevin rəhbərliyi altında rəşadətli Azərbaycan Ordusunun qazandıqı parlaq Zəfər sayəsində hər günümüzü Şuşa qələbəsinin fəxarəti, Şuşa qürurunun təntənəsi ilə keçiririk və bu, əbədiyyətdə belə olacaq.

Yasəmən MUSAYEVA,
"Azərbaycan"

Vətəndaş cəmiyyəti nümayəndələri və ictimai fəallar ekoloji cinayətə və qanunsuz istismara etirazlarını davam etdirirlər

İstəyirlərsə aksiyanı dayandıraq, tələblərimizi yerinə yetirsinlər

Ermənilərin apardığı təcavüzkar siyasət, bir milyondan çox soydaşımızın öz dədə-baba torpaqlarından didərgin salınması, Xocalıda, Kəlbəcərdə və digər işğal olunmuş rayonlarda azərbaycanlıların başına gətirilən qanlı, insanlığa sığmayan faciələr xalqımızın qan yaddaşına yazılıb.

Hər gün ailələrinde, oxuduqları məktəblərdə və rəqlənən qanlı günlərin tarixləri, xalqımıza qarşı törədilmiş vəhşiliklər gənclərin vətənpərvərlik hissi ilə yanaşı, qisas hissini körüklədi, torpağa, vətənə bağlılıq hissələrini daha da artırdı. Bir gün də olsun Qarabağı görməyən gənclərimiz özləri ilə birlikdə Qarabağı dördünü də böyütdülər. Ermənilərin növbəti əzəmlərini, 27 sentyabr 2020-ci ildə torpaqlarımıza növbəti təcavüzü xalqın səbr kasasını daşdırdı. Xalq bir yumruğa dönüb qəzəb püskürdü. Gənclərimiz müharibə xəbərini alıb hərbi səfərbəlik idarələrinin qarşısına axışdılar. Vətən uğrunda döyüş getmək üçün böyük növbələr yarandı. Hətta bir ailədən iki, üç qardaş düşməndə dörs vermək üçün döyüşə yollandı. Analar oğullarının arxasınca göz yaşını yox, su səpirdilər. Oğulları Azərbaycan bayrağına büküldü gələn analar isə Qarabağda qazanılan Zəfəri eşidib Tanrıya şükür etdilər. İtirəkləri oğullarının təsəllisini işğaldan azad olunmuş Vətən torpaqlarında tapdılar. Təki Vətən sağ olsun dedilər. Xalqımız bayraqlaşan, vətənleşən, müqəddəsleşən şəhid övladları ilə qürur duydu.

Bu gün vətəni uca tutmaq, onun şərəfini uca qorumaq, onun qəbul etmiş Azərbaycan gəncləri, vətənpərvərləri yenə də ayaqdadırlar. Şəhid qanı ilə suvarılmış, son anda gözəlirini əbədi yumarkən torpağı qucaqlayıb, "Vətən sağ olsun deyən" igidlərimizin əmanətini qoruyur, haqq işi uğrunda əzmlə, mötəzətlə mübarizə aparırlar. Çünki bilirlər ki, ermənilər revanşist yolu tutub yenə silahlanmağa çalışırlar. Yurdumuzda talançılıq edib, faydalı qazıntılarla zəngin olan torpaqlarımızda, "Dəmir-

li" və "Qızılbulaq" yataqlarında qeyri-qanuni qazıntı aparıb sərvtimizi talayır, bəd niyyətini həyata keçirmək istəyirlər. Amma yanılırlar. Görünür, 44 günlük müharibədəki ağır məğlubiyyət düşmənin yaddaşında da ciddi problem yaradıb. Unudurlar ki, vətən sevgisi estafetini indi bu torpaqları 30 illik işğaldan azad etmək üçün ölümün üstünə yeriyən, canlarını o torpaqlarda fəda etmiş qəhrəmanların ardıcılırlar, mübariz Azərbaycan gəncliyi qəbul edib.

Bələ gənclərimizlə telefon əlaqəsi zamanı onlardan biri - Azərbaycanın Kəndli Təşkilatları İttifaqının üzvü Səlimə Salmanlı dedi ki, çıxdığımız bu yolda öldü var, döndü yoxdur. Biz haqq işimiz uğrunda buradayıq. Biz 30 il torpaqlarımızı talan edən, yurdumuzu xarabazara çevirən, Qarabağı ölü zonaya çevirən insan cildinə girmiş quduzlarla, talançılarla mübarizə aparırıq. Havaların soyuq, qarlı, şaxtılı keçməsinə baxmayaraq, davam edən dinc aksiyamıza hər gün yeni könlülər qoşulur və əhatəmiz daha da böyüyür. Biz Azərbaycanın təbii sərvətlərini qoruyub, heç bir qüvvə bizi buradan uzaqlaşdırmaz. Gənclərimiz əsl əzmkarlıq göstərirlər. Bu torpaqlar bizə şəhidlərimizin əmanətidir. Əgər biz ermənilərin yurdumuzda talançılıq etməsinə biganə yanaşsaq, şəhidlərimizin ruhuna xəyanət etmiş olarıq. Nəinki gündüzlər, hətta gecələr də "Ekoloji cinayətə son!" və müxtəlif şüarlar səsləndiririk. Azərbaycan könlülülərinin tələbləri ilk gündən olduğu kimi, dəyişməz olaraq qalır.

Söhbətimizi Azərbaycanın Kəndli Təşkilatları İttifaqının üzvü Aydın Abbasova ilə davam etdiririk:

- Bu gün dinc aksiyamızın 27-ci günüdür. Hava şəraitinin soyuq olmasına baxmayaraq, əhvali-ruhiyyəyimiz yaxşıdır. Məqsədimiz ekoloji təhlükəni qorumaq, təbii sərvətlərimizin qanunsuz talanmasının qarşısını almaqdır. Biz yolu bağlamamışıq. İstəyimiz odur ki, monitorinq qrupu qanunsuz istismar edilən yataqlara daxil olsun. Nəyə görə sərvətlərimiz qanunsuz talan edilib Ermənistanla daşımaldır. Ermənilər bu torpaqlarda qalıb bizimlə birgə yaşamaq istəyirlərsə, qanunlarımızla əməl etməlidirlər. Necibliyimizdən, humanistliyimizdən sui-istifadə etməlidirlər. Onlara humanitar məqsədlər üçün verilmiş bu yoldan təcavüzkar niyyətlərini həyata keçirmək üçün istifadə etməməlidirlər. Yenidən qanunlara qayıdaraq, bu yolla silah daşımağa çalışırlar. 30 ildə işğal etdikləri ərazilərdə daş üstə daş qoymayıblar. Bir dənə də olsun salamat bina saxlamayıblar. Nəinki evləri, tikililəri, hətta qəbiristanlıqları da dağıdıblar. Bu vəhşilikləri edən, əsirləri diri-diri torpağa basdıran, ana bətnindəki körpəni çıxarıb payaya keçirən bu vəhşilər etdiklərindən utanmaqdan "humanitar böhrandan" danışırlar. Onlara deyirik: siz simanızı Xocalıda köməksiz insanları qətlə yetirərkən itirmissiniz. Özünüzi dünyaya yazıq görkəmdə göstərməyə cəhd etməyin. Dünya sizin üzünüzü Xocalıdan tanıyır.

"Azərbaycan"

İradəmizi qırmaq mümkün deyil

Şuşa qələbəmizin, vətən sevgisinin, milli qürurumuzun rəmzidir. Şuşa Azərbaycan gəncliyinin fədakarlığının mübarizə meydanıdır. İki il bundan əvvəl keçilməz zirvələri aşaraq qəhrəman oğullarımızın iz saldıqları Zəfər yolundan keçib Şuşaya gedən hər bir insanın canında mübarizlik ruhu daha da alovlanır. 27 gündür Şuşa Azərbaycan gəncliyinin prinsipiallığına, vətən sevgisinə, əzmkarlığına şahidlik edir.

Erməni vandallarının torpaqlarımızda təbii sərvətlərimizə vurduqları ziyan, Qarabağda hələ də talançılıq niyyətlərindən əl çəkə bilməmələri Azərbaycan gəncliyinin qəzəbinə səbəb olub. 27 gündür ki, gənclərimiz gecələr "Qızılbulaq" və "Dəmirli" faydalı qazıntı yataqlarının qanunsuz istismarı nəticəsində ətraf mühitə vurulmuş ziyan, təbii sərvətlərimizin talanına etiraz edərək fasiləsiz etiraz aksiyası keçirirlər. Erməniləri əllərində oyunaq edib, yaxud ermənilərlə birləşib sərvətimizi talan edən, təbii sərvətlərimizi məhv edən, "humanitar böhran" deyib dünyaya səs salanlar anlamaq istəmir ki, bu aksiyada gənclərimizin olduqca sədə bir tələbi var: qanunsuz istismar olunan "Dəmirli" və "Qızılbulaq" yataqlarında mütəxəssislərin monitorinq aparmaları üçün şərait yaradılın.

Bunu dünyada bilməyən yoxdur ki, hələ sovet dövründə Ermənistan SSRİ-dən aldığı dotasiya hesabına dolanıb. Heç bir yeraltı və yerüstü sərvəti olmayan, bu ələbaxan respublika "müstəqillik" əldə etdikdən sonra da dünyaya səpələnmiş erməni lobbisinin yardımları hesabına yaşayıb. Qarabağı işğal etdikləri dövrdə isə təbii sərvətlərimizi talamaqla məşğul olub. 44 günlük Vətən müharibəsindən sonra da ermənilər köhnə vərdişlərindən əl çəkməyiblər. Belə ki, torpaqlarımızda bəd niyyətlərini həyata keçirərək onlara humanitar məqsədlər üçün verilmiş Laçın yolu ilə sərvətlərimizi talayıb Ermənistanla daşıyıblar. Ermənilərin bu qanunsuz hərəkətləri, etdikləri özbaşınalıqlar vətənpərvər gənclərin haqq etirazına səbəb olubdur. Bakıdan yüzlərlə vətənpərvər gənc, QHT, media nümayəndəsi Şuşaya gələrək Laçın-Xankəndi yolunun Şuşadan keçən hissəsində etiraz aksiyasına start veriblər.

Aksiyanın məramı əvvəlki kimi dəyişməz olaraq qalır. Etirazçılar tələb edirlər ki, Azərbaycanın faydalı qazıntı yataqlarının erməni separatçıları tərəfindən qanunsuz istismarı dərhal dayandırılın. Gənc vətənpərvərlər öz məram və məqsədlərini rus və ingilis dilində yazılmış plakatlarla da olduqca aydın, başadüşülən şəkildə ifadə ediblər: "Sərvətlərimizin talanı dayandırın!", "Təbii sərvətlərimizi qoruyun, istismarı qınayın!", "Təbii sərvətlərimizin talanına etiraz edərək fasiləsiz etiraz aksiyası keçiririk. Erməniləri əllərində oyunaq edib, yaxud ermənilərlə birləşib sərvətimizi talan edən, təbii sərvətlərimizi məhv edən, "humanitar böhran" deyib dünyaya səs salanlar anlamaq istəmir ki, bu aksiyada gənclərimizin olduqca sədə bir tələbi var: qanunsuz istismar olunan "Dəmirli" və "Qızılbulaq" yataqlarında mütəxəssislərin monitorinq aparmaları üçün şərait yaradılın.

vətənlərimizin talanı dayandırın!", "Təbii sərvətlərimizi qoruyun, istismarı qınayın!", "Təbii sərvətlərimizin talanına etiraz edərək fasiləsiz etiraz aksiyası keçiririk. Erməniləri əllərində oyunaq edib, yaxud ermənilərlə birləşib sərvətimizi talan edən, təbii sərvətlərimizi məhv edən, "humanitar böhran" deyib dünyaya səs salanlar anlamaq istəmir ki, bu aksiyada gənclərimizin olduqca sədə bir tələbi var: qanunsuz istismar olunan "Dəmirli" və "Qızılbulaq" yataqlarında mütəxəssislərin monitorinq aparmaları üçün şərait yaradılın.

Bunu dünyada bilməyən yoxdur ki, hələ sovet dövründə Ermənistan SSRİ-dən aldığı dotasiya hesabına dolanıb. Heç bir yeraltı və yerüstü sərvəti olmayan, bu ələbaxan respublika "müstəqillik" əldə etdikdən sonra da dünyaya səpələnmiş erməni lobbisinin yardımları hesabına yaşayıb. Qarabağı işğal etdikləri dövrdə isə təbii sərvətlərimizi talamaqla məşğul olub. 44 günlük Vətən müharibəsindən sonra da ermənilər köhnə vərdişlərindən əl çəkməyiblər. Belə ki, torpaqlarımızda bəd niyyətlərini həyata keçirərək onlara humanitar məqsədlər üçün verilmiş Laçın yolu ilə sərvətlərimizi talayıb Ermənistanla daşıyıblar. Ermənilərin bu qanunsuz hərəkətləri, etdikləri özbaşınalıqlar vətənpərvər gənclərin haqq etirazına səbəb olubdur. Bakıdan yüzlərlə vətənpərvər gənc, QHT, media nümayəndəsi Şuşaya gələrək Laçın-Xankəndi yolunun Şuşadan keçən hissəsində etiraz aksiyasına start veriblər.

Aksiyanın məramı əvvəlki kimi dəyişməz olaraq qalır. Etirazçılar tələb edirlər ki, Azərbaycanın faydalı qazıntı yataqlarının erməni separatçıları tərəfindən qanunsuz istismarı dərhal dayandırılın. Gənc vətənpərvərlər öz məram və məqsədlərini rus və ingilis dilində yazılmış plakatlarla da olduqca aydın, başadüşülən şəkildə ifadə ediblər: "Sərvətlərimizin talanı dayandırın!", "Təbii sərvətlərimizi qoruyun, istismarı qınayın!", "Təbii sərvətlərimizin talanına etiraz edərək fasiləsiz etiraz aksiyası keçiririk. Erməniləri əllərində oyunaq edib, yaxud ermənilərlə birləşib sərvətimizi talan edən, təbii sərvətlərimizi məhv edən, "humanitar böhran" deyib dünyaya səs salanlar anlamaq istəmir ki, bu aksiyada gənclərimizin olduqca sədə bir tələbi var: qanunsuz istismar olunan "Dəmirli" və "Qızılbulaq" yataqlarında mütəxəssislərin monitorinq aparmaları üçün şərait yaradılın.

zılığının ifadəsidir. Ermənistan Xarici İşlər Nazirliyi dəfələrlə bu dinc aksiyaya siyasi don geyindirmək və onu təhriif etməyə cəhd edib. Məmnunluqla qeyd edək ki, ermənilərin etdikləri bu cəhdlər hər dəfə fiaskoya uğrayır.

Bu gün gənclərimiz qətiyyətlə, şərtləri qəbul olunana qədər aksiyanı davam etdirəcəklərini bildirlər. Nə soyuq, nə Rusiya sülhməramlılarının komandanı general Andrey Volkovun biganə münasibəti etirazçı gəncləri haqq yolundan çəkindirə bilmir. Əksinə, hər gün yüzlərlə gənc Şuşaya gəlib vətənpərvər gənclərlə həmrəy olduqlarını bildirlər. İstər ermənilər, istərsə də Rusiya sülhməramlılarının komandanı gənclərin öz prinsiplərindən geri çəkiləcəklərini daha tez anlayıb, şərtlərini qəbul etsələr, bir o qədər özlərinə hörmət etmiş olarlar. Aksiya iştirakçısı Azərbaycanın Kəndli Təşkilatları İttifaqının üzvü Səvinc Məmmədli bizimlə söhbəti zamanı aksiya iştirakçılarının qətiyyətinə belə ifadə etdi:

- Artıq dinc aksiyamızın 27-ci günüdür. Havanın soyuq olmasına baxmayaraq, əhvali-ruhiyyəyimiz yüksəkdir. Bizim tələblərimiz ekoloji tarazlığı qorumaq, təbii sərvətlərimizin qanunsuz talanmasının qarşısını almaqdır. Biz quldur, yolkəsən deyilik. Əksinə, ermənilər yolunuzu kəsib faydalı qazıntılarla zəngin olan, qanunsuz istismar etdikləri yataqlarımızda monitorinq aparmağa imkan vermirlər. Bircə şey unudurlar ki, cəmi iki il öncə qəhrəman oğullarımız bu yerlərdə necə fədakarlıq ediblərə, onların davamçısı olan bizlər də prinsiplərimizdə qəti, niyyətində qərarlıyıq. Tələblərimiz yerinə yetirilənə qədər buradan ayrılmayacağıq. İradəmizi nə soyuq, nə biganəlik, nə də ki erməni kəlyəyi qıra bilməz.

Elşən QƏNİYEV,
"Azərbaycan"

Sülhməramlılara aid minik avtomobilləri aksiyaya ərazisindən sərbəst keçiblər

Rusiya sülhməramlılarına məxsus avtomobillər Laçın-Xankəndi yolunda təşkil olunan aksiyaya ərazisindən sərbəst keçirlər.

AZƏRTAC xəbər verir ki sülhməramlılara aid avtomobillərin Xankəndidən Laçın istiqamətinə doğru hərəkətinə şərait yaradılıb.

Bu, bir daha onu göstərir ki, ərazidə hərəkətin sərbəstliyi mütəmadi olaraq təmin olunur. Heç də siyasi xarakter daşımayan aksiyaya humanitar məqsədlərə xidmət edir.

Qeyd edək ki, Qarabağda "Qızılbulaq" və "Dəmirli" faydalı qazıntı yataqlarının qanunsuz istismarı nəticəsində ətraf mühitə vurulmuş ziyanın monitorinqinin aparılmasına icazə verilməsini tələb edən azərbaycanlı ekoloqların, qeyri-hökumət təşkilatlarının nümayəndələrinin və fəallarının ötən il dekabr ayının 12-dən Şuşa ərazisindən keçən Laçın-Xankəndi yolunda təşkil etdikləri etiraz aksiyası 27 gündür davam edir.

İŞİMİZ, GÜZƏRANIMIZ

Kiçik biznesə böyük etimad

KOB-lara dəstək mexanizmi genişlənir və təkmilləşir

layihəsi işlənib hazırlanmışdır. Layihə Milli Məclisdə artıq iki oxunuşdan keçib. Bu, sahibkarlıq fəaliyyətinin daha da genişlənməsi və keyfiyyət-cə yüksəlməsi üçün olduqca əhəmiyyətli addımdır. Sənəddə mikro, kiçik və orta sahibkarlığın inkişafı üçün əlverişli şəraitin yaradılması, subyektlərin rəqabətqabiliyyətliliyinin artırılması, investisiya və innovasiya fəallığının stimullaşdırılması nəzərdə tutulur. Onlara göstərilən xidmətlərin və dövlət dəstəyinin səmərəliliyinin artırılması, eləcə də dəstək infrastrukturunun bütün mikro, kiçik və orta sahibkarlıq subyektləri üçün ölçənliliyi önə çəkilir.

Qanun layihəsi 5 fəsilədən və 15 maddədən ibarət olub mikro, kiçik və orta sahibkarlığın inkişafı sahəsində münasibətləri tənzimləyir, sahibkarlıq subyektlərinə göstərilən dövlət dəstəyinin təşviqinin forma və metodlarını müəyyən edir. Sənəddə mikro, kiçik və orta sahibkarlığın inkişafı sahəsində qanunvericilik, dövlət siyasətinin məqsədləri, prinsipləri və əsas istiqamətləri, sahibkarlıq subyektlərinə dəstək göstərilməsinin şərtləri, formaları, qaydası və qiymətləndirilməsi ilə bağlı maddələr təsbit olunub. Burada eləcə də dövlət maliyyə dəstəyi, məsləhət və informasiya dəstəyi, subyektlərin innovasiya, məhsul istehsalı və xidmət sahəsində dəstəklənməsi və digər məsələlərə əlaqədar maddələr özünə yer alıb.

Yeni dövrün çağırışlarına uyğun olaraq KOB mühitinin inkişafı baxımından yeni qanun

layihəsinin əhəmiyyəti keçən ilin sonunda Bakıda keçirilən "Kiçik və Orta Bizneslərin Beynəlxalq Şəbəkəsinin - INSME - 18-ci İllik Toplantısı" mərasimində də qeyd olunub. Qabaqcıl beynəlxalq təcrübələr nəzərə alınaraq hazırlanan bu sənədin KOB sektorunun inkişafının və dövlətin dəstək tədbirlərinin yeni keyfiyyət səviyyəsinə yüksəldilməsinə xidmət edəcəyi vurğulanıb. KOBİA və Kiçik və Orta Müəssisələr üçün Beynəlxalq Şəbəkənin (INSME) prezidenti Serdjo Arzeni deyib: "Sahibkarlıq və KOB-ların inkişafı siyasətindən başqa, rəqabət qabiliyyətinin və KOB-larda çalışanların bilik və bacarıqlarının artırılması siyasəti həddən çox vacibdir. Biz Azərbaycanda KOB-lara ünvanlanan siyasəti gücləndirmək istəyirik. İqtisadi şəxsləndirmə sahəsində inkişaf önəmlidir".

KOB evləri də elə bu mühim məqsədlərə xidmət edir. Onlar sahibkarlara dövlət və biznes xidmətlərinin mərkəzləşdirilmiş qaydada təqdim edildiyi vahid məkandır. Burada xidmətlər operativlik, şəffaflıq, nəzakətlik və rahatlıq prinsipləri əsasında həyata keçirilir. Biznes xidmətlərinin bir məkanda toplanması, vaxta və xərclərə qənaət, operativlik KOB evlərinin əsas üstünlükləridir.

Hazırda fəaliyyət göstərən Xaçmaz və Yevlax KOB evləri indiyədək sahibkarlara öz işlərində böyük dəstək verib. Burada onlara 170 mindən çox xidmət göstərilib ki, həmin xidmətlərin 165 mindən çoxu dövlət-biznes, 9 minə yaxını isə biznes-biznes xidmət-

ləridir. Sahibkarların KOB evlərinin xidmətlərindən məmnunluq göstəricisi 98 faizdir. Yeni "Bakı KOB evi" isə 11 min 262 kvadratmetr sahədə yerləşir. Üçmərtəbəli binanın ilk iki mərtəbəsində sahibkarlara xidmət göstəriləcək. Sonuncu mərtəbə işçi heyət üçün nəzərdə tutulub. "Bakı KOB evi"nin gün ərzində 5 min sahibkara xidmət göstərmək imkanı var. Binada görüş, təlim, startap, mediasiya otaqları və konfrans zalı da sahibkarların xidmətində olacaq.

"Bakı KOB evi"ndə sahibkarlara 29 dövlət qurumu tərəfindən 150-dən çox, 20 özəl qurum tərəfindən isə 100-dən çox adda xidmətlər göstəriləcək. Sahibkarlar fəaliyyət üçün zəruri olan biznesin qeydiyyatı, lisenziya və icazələrin alınması, biznes-planın hazırlanması, güzəştli maliyyə vəsaitlərinin çıxışı, vergi, gömrük, kommunal xidmətlərə qoşulma, bank, sığorta və digər məsələlərə bağlı "Bakı KOB evi"ndə müalicə edilə bilər.

Bununla yanaşı, "Bakı KOB evi"ndə yaradılmış Beynəlxalq Ticarət, İnkişaf və Logistika Zonasında gömrük və idarəetmə xidmətlərinin geniş spektrli xidmətlər də təqdim ediləcək.

Həyata keçirilən bu ardıcıl tədbirlərlə - kiçik və orta sahibkarlığın əhatə dairəsinin genişləndirilməsi, yeni daha səmərəli və ünvanlı dəstək mexanizminin yaradılması ilə ölkədə biznes mühitinin inkişafı daha da sürətlənəcək.

Flora SADIQLI,
"Azərbaycan"

Ünvanlı sosial yardımların da məbləğinin artacağı gözlənilir

2023-cü il üçün ehtiyac meyarının həddi ötən il nisbətən 23 faiz artırılmaqla 246 manat müəyyən olunub ki, bu artımla ünvanlı yardımların da məbləği artacaq.

Ailənin orta aylıq gəliri ailə üzvlərinin hər biri üzrə ehtiyac meyarının cəmindən aşağı olduqda həmin ailəyə arada yaranan fərq qədər yardım təyin olunur. Beləliklə, ehtiyac meyarının artması azaştıran ailələrə təyin olunan ünvanlı yardımın da artmasına səbəb olur.

Ümumilikdə ünvanlı sosial yardımların bir ailəyə düşən orta aylıq məbləği 2022-ci ilin müvafiq göstəricisi ilə müqayisədə bu il 36 faiz artaraq təxminən 535 manat olacağı gözlənilir.

Keçən il qeyri-neft məhsullarının ixracı 10,3 faiz artıb

Cari ilin yanvar-dekabr aylarında Azərbaycanın qeyri-neft məhsullarının ixracının dəyəri 3 milyard dollara yaxın olub.

İxracın və investisiyaların Təşviqi Agentliyinin (AZPROMO) verdiyi məlumata görə, 2022-ci ildə ölkə üzrə ixrac olunan qeyri-neft məhsullarının dəyəri 2 milyard 991,99 milyon ABŞ dolları təşkil edib. Bu, 2021-ci ilə müqayisədə 10,3 faiz çoxdur.

Ötən ilin son rübündə isə Azərbaycanın ixrac etdiyi qeyri-neft məhsullarının dəyəri 875,22 milyon dollar olub ki, bu da III rübün göstəricisini 32,8 faiz üstələyib. Ötən ilin təkcə dekabr ayında qeyri-neft məhsullarının ixracının dəyəri 303,48 milyon dollara çatıb.

Xatırladaq ki, 2021-ci ildə Azərbaycanın ixrac etdiyi qeyri-neft məhsullarının dəyəri 2 milyard 713,4 milyon dollar olmuşdu.

Abonentlər evdən çıxmadan "Azəriqaz"ın 8 xidmətindən yararlanırlar

"Azəriqaz" İstehsalat Birliyinin həyata keçirdiyi yeniliklərdən olan elektron xidmətlər portalı haqqında məlumat verilib.

Qurumun Müştəri xidməti şöbəsinin rəisi Fərid Mustafazadə yeni yaradılan portal vasitəsilə abonentlərin evdən çıxmadan "azeriqaz.az" saytında 8 xidmətdən yararlanaraq qaz təchizatında üzvləşdikləri bəzi məsələlərin həllinə nail olacaqlarını bildirib. Şöbə rəisi elektron xidmətlər vasitəsilə orizələrin qəbulu, sənədlərin yüklənməsi və son mərhələ sayılan müqavilələrin imzalanması kimi proseslərin həyata keçirilməsinə diqqətini də qeyd edib. Elektron xidmətlər haqqında daha ətraflı məlumatı isə Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Vətəndaşlara Xidmət və Sosial İnnovasiyalar üzrə Dövlət Agentliyinin nümayəndəsi İdrak Həsənzadə media nümayəndələri və tədbir iştirakçılara təqdim edib.

İB-dən AZERTAC-a bildirilib ki, yenilənən təqdimatından sonra birliyin İctimaiyyətlə əlaqələr şöbəsinin rəhbəri Eldəniz Vəliyev hər ilin əvvəlində aktuallığa çevrilən limitlərin yenilənməsi məsələsinə toxunub. Şöbə rəisi üçmərtəbəli limitlərin tətbiqindən bir ildən artıq vaxtın keçməsinə baxmayaraq, hələ də bəzi abonentlərin bundan xəbərsiz olduğunu və hesablama zamanı səhvlərə yol verdiyini vurğulayıb.

Azərbaycan nefti bahalaşır

Dünya bazarında "Azəri Light" markalı Azərbaycan neftinin 1 barelinin qiyməti 0,65 dollar (0,8 faiz) artaraq 84,6 dollar olub.

Bu barədə Trend-ə neft bazarındakı mənbə məlumat verib. Hərraclarda "Brent" markalı neftin mart fuçerləri 78,57 dollara satılıb.

Fatih DÖNMƏZ: "Azərbaycan "Türk axını"nda iştirakçı ola bilər"

"Azərbaycan "Türk axını" təbii qaz layihəsində iştirakçı ola bilər". KİV xəbər verir ki, bunu Türkiyənin energetika və təbii sərvətlər naziri Fatih Dönməz deyib.

"Türkiyə təbii qazı 15 müxtəlif mənbədən alır. Azərbaycan, Rusiya və İran ən çox təbii qaz ehtiyatına malik ölkələrdəndir. Bir tərəfdən, Avropanın cənub-şərqində təbii qaz mərkəzi olmaq cəhdimiz var idi. Bolqarıstanda bağlanmış müqavilə ilə buna doğru ilk addım atmışıq".

Nazir əlavə edib ki, Xəzərin şərqindən, İraqdan və Şərqi Aralıq dənizindən gələcək qaz mənbələrinə əlavə etmək olar. Bu mənbənin daxil olduğu nöqtədə bazarın və ticarətin formalaşması tamamilə təbii. Buna yerli qazı da əlavə etdikdə, Türkiyənin xeyli böyük qaz ehtiyatları olacaq. "Son aylar Bolqarıstanla bəzi texniki danışıqlar aparılıb. Üç həftə əvvəl Prezidentimiz (Türkiyə Prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğan-red) İstanbulda Bolqarıstanın nümayəndə heyətini qəbul etdi. Gündəmdə enerji və təbii qaz var idi. Bolqarıstan da bizim kimi enerji sahəsində xaricdən asılı ölkədir. Onlar alternativ mənbələr axtarırdılar".

Fatih Dönməzin sözlərinə görə, Türkiyənin infrastrukturunu kifayət qədər güclüdür: "Anbarlarımızın tutumunu artırırdıq. Səhbat ilk növbədə öz təchizat təhlükəsizliyimizdən, daxildə istehlak ediləcək qazın emalı və ötürülməsindən gedir. Rusiya ilə müqavilələrimiz illərdə davam edir. İlk tədarükümüzü Rusiya idi. Mərhum Özalın (Türkiyənin sabiq prezidenti Turqut Özal-red) hakimiyyəti dövründə imzalanmış sazişdir".

"Biz hakimiyyətdə gələndə cəmi 5 böyük şəhərdə, 50 rayonda təbii qaz var idisə, bu gün 81 rayonu qazlaşdırmışıq. Qərbdən gələn xətt kifayət etmədi. "Mavi axın" Samsundan gəldi. Bundan sonra TANAP əlavə edildi. "Türk axını" iki boru kəməri istismara verib. Biri yalnız bizim üçün işləyir, digəri Bolqarıstan vasitəsilə Avropaya gedir. Azərbaycan, Rusiya, İran burada iştirakçı ola bilər. Çoxlu terminallarımız var. Biz burada bazar açırıq", - nazir qeyd edib.

ARDNF 24 yaşına qədəm qoydu

Ölkəmizdə neft kapitalı insan kapitalına çevrilib

1999-cu il dekabrın 29-da Ulu Öndər Heydər Əliyevin fərmanı ilə Azərbaycan Respublikası Dövlət Neft Fondu (ARDNF) təsis edildi. Bir il sonra isə fondun əsasnaməsi təsdiq olundu.

ARDNF neft və qazdan əldə edilən gəlirlərin toplanmasını, səmərəli idarə edilməsini və gələcək nəsillər üçün saxlanmasını təmin edən xüsusi qurumdur. Ötən 23 il ərzində o, institusional cəhətdən yüksək səviyyədə inkişaf etmiş beynəlxalq səviyyəli maliyyə təşkilatına çevrilib.

ARDNF ölkənin sosial-iqtisadi həyatında misilsiz əhəmiyyət daşıyır. Bu, real həyatda olduğu kimi, fakt və rəqəmlərdə də özünü aydın göstərir. Belə ki, 2022-ci il oktyabrın 1-nə qədər Neft Fondunun ümumilikdə 130 milyard 32,3 milyon manat məbləğində vəsaiti ölkənin sosial-iqtisadi tərəqqisi istiqamətində mühüm məsələlərin həllinə və strateji əhəmiyyətli infrastruktur layihələrinin maliyyələşdirilməsinə yönəldilib, eləcə də dövlət büdcəsinə transfer edilib. Ötən müddətdə ARDNF-nin qaçqın və məcburi köçkünlərin sosial-mişət vəziyyətinin yaxşılaşdırılması və məskunlaşdırılması məsələlərinin həlli ilə bağlı tədbirlərin maliyyələşdirilməsi 2 milyard 702,7 mil-

yon manat məbləğində vəsaiti istifadə olunub. Fond indiyədək Bakı-Tbilisi-Ceyhan əsas ixrac neft kəməri layihəsində Azərbaycanın iştirak payının maliyyələşdirilməsinə 297,9 milyon manat sərf edib.

2006-cı ildən başlayaraq neft gəlirlərinin bir hissəsi yeni zamanda su təchizatı ilə bağlı məsələlərin həllinə yönəldilib. Fondun maliyyələşdiriyi layihələr sırasında Bakının su təchizatı ilə bağlı problemlərinin əsaslı şəkildə həllini təmin edəcək Oğuz-Qəbələ zonasından paytaxta su kəmərinin çəkilməsi və Samur-Abşeron suvarma sisteminin yenidən qurulması layihələri mühüm yer tutur.

Bu vaxtadək Neft Fondu Bakı-Tbilisi-Qars yeni dəmir yolu layihəsinin maliyyələşdirilməsinə 748,6 milyon manat ayırıb. Fond tərəfindən 22,4 milyon manat məbləğində vəsait isə "2019-2023-cü illər üçün Azərbaycan Respublikasında ali təhsil sisteminin beynəlxalq rəqabətliyinin artırılması üzrə Dövlət Proqramı"nın maliyyələşdirilməsinə yönəldilib. Fond indiyədək

eləcə də "Cənub Qaz Dəhlizi" QSC-nin nizamnamə kapitalında dövlətin iştirak payının maliyyələşdirilməsinə 1 milyard 530,3 milyon manat ayırıb. SOCAR-in Türkiyənin İzmir şəhərində inşa etdiyi "Star" neft emalı kompleksinin tikintisi layihəsində Azərbaycanın iştirak payının ma-

"Azərbaycan"

Azərbaycanın pravoslav xristianları Milad bayramını qeyd ediblər

Yanvarın 7-də pravoslav xristianlar İsa Peyğəmbərin mübarək mövludunu - Milad bayramını qeyd ediblər.

AZƏRTAC xəbər verir ki, bu bayram yanvarın 6-dan - Müqəddəs axşamdan başlayır. Həmin gün pravoslavlar üçün 40 günlük pöhrizin sonuncu günü və Milad bayramına hazırlıq dövrüdür. Günəş batandan sonra ailənin bütün üzvləri masa arxasında toplaşır. İsa Peyğəmbərin həvarilərinin sayına uyğun olaraq süfrəyə 12 pöhriz yeməyi qoyulur və bu yeməklərin hər birindən mütləq dadmaq lazımdır. Masada canlı alov - sam yanır. Müqəddəs axşamın ən əsas yeməyi kutuyadır. Adətən onu buğdadan hazırlayırlar. Amma üyüdülməmiş başqa yarmadan da istifadə etmək olar. Taxıl dənələri vahid bəşəriyyətin rəmzidir. Kutuyada birləşdirici vasitə kimi bal və ya siropdan istifadə olunur. Bu şam yeməyi ilə Milad pöhrizi başa çatır. Yanvarın 7-də bütün yemək məhdudiyyətləri aradan qaldırılır və əsl bayram ziyafəti təşkil edilir.

Azərbaycanda pravoslav xristian icması hər il Milad bayramını qeyd edir. Xristianlığın Azərbaycanda çox qədim tarixi var. Təsədüfi deyil ki, Qafqazda ilk xristian məbədləri möhz ölkəmizdə yaranıb. Müxtəlif dinlərin nümayəndələri əsrlərboyu torpağımızda dinc yanaşı yaşayıb və insanlar arasında dostluq və qardaşlıq münasibətlərinin qurulmasında çox əhəmiyyətli rol oynayıb. Azərbaycanda heç vaxt milli və irqi zəmində ayrı-seçkilik, dini dözümsüzlük olmayıb. Digər konfessiyaların nümayəndələri kimi, xristianlar da cəmiyyətimizin təbii qanunlarına uyğun yaşayıb, onun həyatında fəal iştirak edirlər. Ölkədə bir neçə pravoslav kilsəsi fəaliyyət göstərir.

Prezident İlham Əliyev hər il Azərbaycanın pravoslav

xristian icmasını Milad bayramı münasibətilə təbrik edir. Təbrikdə deyilir: "Tarixən dostluq və qardaşlıq mühtitinin, yüksək birləşməyə mədəniyyətinin hökm sürdüyü Azərbaycanda ayrı-ayrı xalqların və dini etiqadların nümayəndələri əsrlər sülh və əmin-amanlıq şəraitində yaşayıblar. Bu gün dünyada multikulturalizmin ünvanlarından biri kimi tanınan və sivilizasiyalararası münasibətlərin inkişafına əhəmiyyətli töhfələr verən ölkəmizdə dilindən, dinindən, milli mənsubiyətindən asılı olmayaraq, hər kəs bərabər hüquq və azadlıqlara malikdir. Cəmiyyətimizdə yüz illər boyu təşəkkül tapmış mədəni müxtəlifliyin, yüksək humanizm prinsiplərinin, zəngin tolerantlıq ənənələrinin qorunub saxlanması və təşviqi həyata keçirdiyimiz dövlət siyasətinin prioritet istiqamətlərindədir. Məmnunluq hissi ilə qeyd et-

mək istəyirəm ki, Azərbaycanın digər etnik-dini qrupları kimi xristian həmvətənlərimiz də öz adət-ənənələrini, dil və mədəniyyətini yaşayaraq ictimai-siyasi həyatımızın bütün sahələrində yaxından iştirak edər, respublikamızda gedən böyük inkişaf və quruculuq prosesində vətəndaşlıq borcunu layiqincə yerinə yetirsinlər".

Bununla əlaqədar yanvarın 6-dan 7-nə keçən gecə Azərbaycanın bütün pravoslav kilsələrində təntənəli ibadətlər yerinə yetirilib. Müqəddəs Miradaşyan Qadınlar Kafedral Kilsəsində Bakı Yeparxiyasının katibi arximandrit Aleksii (Nikonov) Milad ibadətindən əvvəl jurnalistlərə müsahibəsində deyib: "Bu gecə bütün pravoslav xristianlar, Şərqi xristianları İsa Peyğəmbərin mövludunu bayram edirlər. Bu, xristianların səbirsizliklə gözlədikləri ən sevimli və uğurlu bayramlarındandır. Bu günün nə demək olduğunu biz İncildə oxuyuruq. Lakin bu bayramın mahiyyətini anlamadan ötrü mələklərdən eşitdiyimiz sözlərə müraicət etmək lazımdır. Onların Milad gecəsi çobanlara tərənnüm etdikləri mahnıda bu sözlər yer alır: Göylərin Rəbbi olan Allaha həmd olsun, Yer üzündə sülh və insanlara mərhəmət olsun.

Milad bayramı həmişə sülhə assosiasiya edilir. Lakin tarixə, İsa Peyğəmbərin doğulduğu dövrə, bu günə baxsaq görürük ki, Yer üzündə sülh həmişə az olub və az olaraq qalmaqdadır. Sülhə mühəribə, əhvali-ruhiyyə şərik çıxır. Biz istə-təməz sual veririk: Bəs bu bayram nə gətirir, mahnı nə idi, mələklər sülhün əvəzində nə veriblər? Bu suala cavabı bizim ənənəmiz verir. Deyilir ki, sülh insan hər şeydən əvvəl özü, öz qəlbində axtarmalıdır. Bu sülh insan öz yaxınlarına, əhatəsində olan hər kəsə arzulanmalıdır. Əgər sülh əqoistlik üzərində qurulubsa, Yer üzündə sülh mümkün deyil. Buna görə də bugünkü bayramda mən hər kəsə tövə özüm üçün deyil, başqa insanlar üçün də sülh, ədalət axtarmağı arzu edirəm. Öziz həmvətənlər, bayramınız mübarək".

Pandemiya ilə uğurlu mübarizənin nümunəsi

Ötən il Azərbaycanda COVID-19-a qarşı keçirilən tədbirlər effektiv nəticə verdi

Əvvəlki 1-ci sahə.

İnsanların sağlamlıqları və həyatları ilə sınağa çəkilmiş, virtual ünsiyyətin daha çox artması və bütün sahələrdəki fəaliyyətin yeni çeşidli imkanlarla davam etdirilməsi bu başlanğıcdan meydana gələn əlamətlər idi.

Pandemiyanın başladığı ilk günlərdən dünya ölkələri artan yoluxmalar nəticəsində müxtəlif vaxtlarda fərqli mübarizə tədbirlərinə həyata keçirdilər. Çində mərhələli qapanmalar, ABŞ-də testlərin poçt xidməti vasitəsilə insanlara sürətli və pulsuz çatdırılması və digər profilaktik işlər bu istiqamətdə həyata keçirilən tədbirlər arasında yer alırdı. Müxtəlif ölkələr isə inkişaf etmiş dövlətlərin təcrübələrindən faydalanaraq tədbirlər planı hazırladılar.

Mutasiyaya uğrayan virus

Ötən ilin ortalarında dünyada yoluxmaların sayında və ölümlərinin sayında azalmalar müşahidə edilmişdir. Bu, beynəlxalq səhiyyə qurumları tərəfindən ikillik mübarizənin uğurlu nəticəsi kimi qiymətləndirildi. Lakin gözlənilməz anda xəstəliyə yoluxanların sayı yenidən artmağa və bəzi dünya ölkələrində mərhələli qapanmaların tətbiqinə başlandı.

Koronavirus pandemik xəstəliyə çevrilməyə başladığı zaman orqanizmə məlum olmayan infeksiya və ona qarşı bəşəriyyətin hazırlıqsız olması virusu olduqca təhlükəli hala gətirmişdir. Hazırkı peyvəndlərdən sonra mutasiyaya uğramış koronavirusun meydana çıxan yeni ştamları və onların alt növləri qismən təhlükəni azaltmağa başladı.

Ümumilikdə 2022-ci ilin ən dominant mutasiyası olan Omikron qısa zaman ərzində yayılma arealını sürətlə genişləndirdi. Yüksək yoluxuculuğuna görə özündən əvvəlki bütün mutasiyaları qabaqlayan bu ştam hətta kütləvi immunitetin yüksək səviyyədə olduğu ölkələrdə belə Deltadan daha sürətlə yayıldı. Ümumdünya Səhiyyə Təşkilatı (ÜST) nümayəndələrinin keçirdiyi mətbuat konfranslarında Omikronun dünyada sunami təsiri yarada biləcəyindən, ciddi qəbul edilməsinin ağır nəticələrə gətirib çıxara biləcəyindən böyük narahatlıq hissi keçirdiyini də bildirmişdilər.

Pandemiyanın yavaş-yavaş aradan qalxmasını, karantin qaydalarının ləğvini,

koronavirusdan öncəki həyata dönməyin sevincini bütün dünya yenidən yaşamağa başlamışdı ki, bir sıra ölkələrdə yoluxma sayı kəskin artmağa başladı. Hazırda ciddi təhlükə altında olan, yoluxma saylarının artdığı ölkələr arasında artımın ən çox sədələri Çindəndir. COVID-19-un sunami effekti ilə yenidən yayılması ilə əlaqədar ÜST dünya əhalisini tədbiri olmağa çağırırdı.

Getdikcə mutasiyaya uğrayan virus artıq önəmli qripi başqa bir forması kimi xarakterizə edilir. Lakin koronavirusun öldürücü xüsusiyyəti, sonradan səbəb olduğu fəsadları unudulmamalı, mövcud müdafiə qaydaları daim gözlənilməlidir.

Azərbaycan pandemiya qalib gəlir

Hazırda Azərbaycanda epidemioloji vəziyyət qənaətbəxş hesab edilir. Düzgün planlaşdırılmış tədbirlərin həyata keçirilməsi nəticəsində ölkəmizdə ötən il pandemiya ilə bağlı vəziyyət nəzarət altına alınmış və ölkəmizdə tətbiq olunmuş karantin rejimi tədricən yumşaldılmış, daha sort məhdudiyyətlərin qoyulmasına ehtiyac yaranmamışdır.

Hər il olduğu kimi, ötən il də Səhiyyə Nazirliyi tərəfindən Ümumdünya Səhiyyə Təşkilatının "Qriplə mübarizəyə dair Qlobal Strategiya 2019-2030" sənədinə uyğun olaraq "2022-2023-cü ilin payız-qış mövsümünün başlaması ilə əlaqədar əhali arasında qrip və kəskin respirator virus infeksiyalarına qarşı profilaktik və əks-epidemik tədbirlərin, həmçinin infeksiya üzərində epidemioloji monitorinqin gücləndirilməsi məqsədilə" əmr imzalanıb. Sənədə əsasən, 2022-2023-cü ilin payız-qış mövsümünün başlaması ilə əlaqədar əhali arasında qrip və kəskin respirator virus infeksiyalarına qarşı profilaktik və əks-epidemik tədbirlərin görülməsi əsas istiqamətlərdən biri kimi qeyd edilmişdir.

Vəziyyətin nəzarət altında olduğu ölkəmizdə vaksinasia prosesi bu gün də davam etdirilir. Məhz vurulan peyvəndlərin nəticəsidir ki, yoluxan şəxslər xəstəliyi ağır keçirir, əvvəlki vaxtlarda olduğu kimi ölümlə təhlükəsi ilə üz-üzə qalmırlar. 3 il ərzində qazanılan kütləvi immunitet COVID-19-la mübarizənin ən böyük nəticəsidir.

Azərbaycan dünyada COVID-ə qarşı vaksinişdirməyə başlayan ilk ölkə ola-

raq bu sahədə əhəmiyyətli addımlar atıb. Koronavirusa qarşı vaksinasia ölkədə 2021-ci il yanvarın 18-dən başlayıb. İlk olaraq səhiyyə işçilərinə vurulmağa başlanılan COVID peyvəndlərindən mərhələli şəkildə digər əhali qrupları, hətta ÜST-nin tövsiyəsinə uyğun olaraq, kömüllülük əsasında 16-18 yaşlı yeniyetmələrə də tətbiq edilmişdir.

Koronavirusun ölkə ərazisində yayılmasının, onun törədə biləcəyi fəsadların qarşısının alınması məqsədilə bu gün ölkədə xüsusi karantin rejimi davam etmişdir, ötən il mayın 1-dən etibarən tibbi maskadan istifadə tələbi ləğv edilmiş, bəzi məhdudiyyətlər aradan qaldırılmışdır.

Ehtiyatlı davranmaq əsas öhdəliklərimizdən biridir

Dünyada pandemiya ilə bağlı son üç ildəki vəziyyət COVID-19-un hər yeni variantının əvvəlkindən daha yoluxucu olduğunu göstərmişdir. Nəticədə insanlar hər dəfə daha sürətlə yayılan yeni bir dalğa ilə rastlaşmalı olurlar. Dəfələrlə mutasiyaya uğrayan bu virus üçün pandemiya başlayarkən elan edilən profilaktik qorunma vasitələri olan peyvəndlər və tibbi maskalar hələ də təsirli sayılır.

Mütəxəssislər qeyd edirlər ki, yoluxmaların qarşısının alınması üçün simptomlar müşahidə ediləndən qısa müddət əvvəlki təcrübədən istifadə etməklə, eləcə də neqliyattan istifadədən yayınmalıdırlar. Yoluxmuş şəxs olduqca sürətli ötürülmə qabiliyyətinə malik olan bu virusu bir anda bir neçə nəfərə yaya bilər.

Öldürücü nəticələr tez-tez dəyişdiyindən virusun necə mutasiya etdiyini anlamamaq qəlizləşir. Hazırda COVID-19-un əlamətləri mövsümi qriplə bənzədiyi üçün bəzi hallarda onları fərqləndirmək çətin olur. Bu səbəblə də simptomlar müşahidə olunduğu təqdirdə həkimə müraicət etmək, PZR test vermək mütləqdir. Hər kəs, xüsusilə yanaşı xəstəliklərdən əziyyət çəkənlərin vürsudan qorunmaq üçün gigiyena qaydalarına əməl etmələri çox vacibdir. Unutmamalıyıq ki, pandemiya hələ də davam edir və virusa yoluxanların sayı artır. Ona görə də COVID-19-a tamamilə qalib gəlmək üçün, sadəcə, diqqətli və məsuliyyətli olmaq lazımdır.

İlker XASPOLADOVA,
"Azərbaycan"

Qış sərt üzünü göstərir

Aidiyyəti qurumlar mənzillərimizin qaz, işıq, su və istiliklə təminatında problem yaşanmayacağını bildirirlər

Qış ayları, havanın temperaturunun aşağı düşməsi, yağış, qar yağması, ümumilikdə olverşisiz hava şəraiti həm paytaxt Bakıda, həm də rayonlarda xüsusi hazırlıq işləri görülməsini tələb edir. Hazırlıq tədbirlərinə yollarda hərəkətin normallığının təmin edilməsi, əhalinin elektrik enerjisi, su, istilik və təbii qazla dayanıqlı təchizatı daxildir. Qabaqlayıcı tədbirlər görülmədiyi halda soyuq, şaxtılı, olverşisiz hava şəraiti aidiyyəti qurumlara yaranan problemləri həll etməyə maneələr törədir.

Sinoptiklər qarşıdakı günlərdə havanın kəskin dəyişəcəyini bildiriblər. Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyinin Milli Hidrometeorologiya Xidmətinin məlumatına görə, Bakıda və Abşeron yarımadasında yanvarın 8-dən başlayaraq havanın dəyişəcəyi, ararib yağıntılı olacağı, bəzi yerlərdə sulu qar, qar yağacağı gözlənilir. Şimal-şərqi küləyi yarımadanın bəzi yerlərində ararib güclənəcək. Havanın temperaturu ötən günlərlə müqayisədə 10-12 dərəcə enərk yanvarın 10-11-də gecə 2 dərəcəyədək şaxta, gündüz 0 dərəcəyə yaxın olacaq.

Hava proqnozu qarşıdakı günlərin şaxtılı, soyuq və olverşisiz olacağından xəbər verir. Proqnozu nəzərə alaraq aidiyyəti qurumların hansı tədbirlər görməsi ilə maraqlandıq. Məqsədimiz Bakının qara necə hazır olmasını öyrənmək idi.

İstehlakçıların fasiləsiz enerji ilə təmin edilməsi üçün qabaqlayıcı tədbirlər görülüb

"Azəriqaz" ASC-nin Mətbuat xidmətinin rəhbəri Vaqif Aydınoglu qəzetimizə açıqlamasında dedi ki, qurum tərəfindən qış möv-

sümündə istehlakçıların fasiləsiz və dayanıqlı elektrik enerjisi ilə təmin edilməsi məqsədilə qabaqlayıcı tədbirlər həyata keçirilib. Onun sözlərinə görə, hazırlıq işləri öncədən komissiya yaradılıb, elektrik şəbəkələri üzrə Tədbirlər Planı tərtib olunub.

Vaqif Aydınoglu qeyd etdi ki, 2500-dən artıq müxtəlif gücdə transformator məntəqəsi və yarımqəsəmədə elektrik avadanlıqlarının, 6500 km-ə yaxın elektrik veriliş xətlərinin texniki vəziyyəti yoxlanılıb, aşkar edilmiş nasazlıqlar aradan qaldırılıb: "Əlavə olaraq Bakıda və regionlarda 100 ədəd müxtəlif gücdə komplekt transformator məntəqəsi quraşdırılıb, 440 km-dən artıq müxtəlif gərginlikli kabel və hava xətləri çəkilib. Ölkə üzrə bütün elektrik şəbəkələri qış üçün material və avadanlıq ehtiyatı ilə, həmçinin maşın-mexanizm təminatı ilə, istehlakçılardan yaranan biləcəklər hər hansı problemlə əlaqədar "Azəriqaz" ASC-nin 24 saat fasiləsiz fəaliyyət göstərən 199 saylı Çağrı mərkəzinə müraicət etmələrini xahiş edirik".

Su sayğaclarına ciddi nəzarət edilməlidir

Əhalinin su təchizatı ilə bağlı hansı tədbirlərin görüldüyünü də öyrəndik.

"Azərsu" ASC-nin mətbuat katibi Anar Cəbrayılı qurumun həm içməli su, həm də kanalizasiya infrastrukturunu ilə bağlı qışa hazır olduğunu bildirdi. Onun sözlərinə görə, tədbirlər planı avqust ayında təsdiqlənib və buna uyğun olaraq payız-qış mövsümünə hazırlıq işləri görülüb. Su anbarları, nasos stansiyaları, kollektorlar, magistral xətlər - hamısı təftiş olunub, hidrotexniki qurğular saxlanıb.

O dedi ki, təmirə ehtiyacı olan hissələrdə işlər görülüb, ötən müddətdə minlərdə baxış quyusu, yağış barmaqlıqları təmizlənib. Eyni zamanda min kilometrlik kanalizasiya xətləri yuyulub ki, onların ötürücülük qabiliyyəti tam təmin olunsun.

"Azərsu"nun mətbuat katibi deyib ki, qarlı, şaxtılı günlərdə əsas məsələ sayğacların və su xətlərinin donmasına yol verilməməsi hallarıdır: "Azərsu"nun tikinti norma və qaydalarına uyğun olaraq inşa etdiyi xətlər torpağa basdırılıb və şaxtılı günlərdə onların donma ehtimalı olmur, amma xüsusən Bakietrafı ərazilərdə vətəndaşların fərdi qaydada çəkdiyi yerüstü xətlərdə donma ehtimalı var. Həmçinin hətə evlərinə sayğacların donmurandan sıradan çıxma halları da baş verə bilər. Vətəndaşlar bu məsələdə diqqətli olmalıdırlar".

Qurum rəsmisi abonentlərə tövsiyələrini də verir. O qeyd etdi ki, su sayğaclarına ciddi nəzarət etsinlər. Belə ki, sayğacların qutularının qapağı bağlanmalı,

izolyasiya materiallarının qopardılmasına yol verilməməlidir. Eyni zamanda sayğacların giriş ventilləri bağlı, çıxış ventilləri açıq olmalıdır ki, içində su qalmasını və gecə saatlarında şaxta zamanı donma halları baş verməsin. Bundan başqa, vətəndaşlar sayğacları üçün fərdi qaydada hazırladıqları qutuların içini, sayğacın ot rafını quru ağac yonqarı ilə doldürməlidirlər. Həmçinin vətəndaşların fərdi çəkdiyi yerüstü xətlərin üstü mütləq izolyasiya olunmalıdır. Görülən tədbirlər əhalinin şaxtılı günlərdə su ilə bağlı təchizatında yaranan biləcəklər problemlərin qarşısını ala bilər.

Anar Cəbrayılı onu da vurğulayıb ki, aradıqlarına görə, belə günlərdə Çağrı mərkəzinə gələn müraicətlərin çoxu hətə evlərinə su xətlərinin donması və sayğacların sıradan çıxması ilə bağlı olur.

"Azəriqaz"ın təchizatı şaxtılı günlərdə verilən istiliyin həcmi artıracaq

Şaxtılı, soyuq günlərdə istiliklə bağlı hər hansı problem yaşayıb yaşamayacağımızla bağlı aidiyyəti qurumla əlaqə saxladıq.

"Azəriqaz" ASC-nin mətbuat katibi Elvin Başqallı bildirdi ki, qaz xanxanalarında istiliyin verilməsi qrafik üzrə tonziminləndir, yəni havanın temperaturu aşağı düşürsə, onda verilən istiliyin həcmi də artırılır. Onun sözlərinə görə, ötən il noyabrın 1-dən respublikanın 6 rayon və şəhərində, noyabr ayının 15-dən isə bütün ölkədə "Azəriqaz" ASC-nin

balansında olan qazxanalar işə salınıb və fasiləsiz olaraq yayıyış və qeyri-yayıyış obyektlərinin istiliklə təmin edilir.

Elvin Başqallı deyib ki, hava şəraitindən asılı olmayaraq, əməkdaşlar daim iş başında olurlar, hər hansı problem yaranırsa, Çağrı mərkəzinə müraicət daxil olursa, dərhal məsələyə müdaxilə edir, problemi aradan qaldırır: "Əgər hava soyuyursa, əvvəlcədən proqnoz verildiyi üçün qazxanalarından binalara verilən istiliyin həcmi artırılır. Soyuq günlərdə əməkdaşlarımız buna xüsusi diqqət yetirirlər. Belə halda verilən istiliyin həcmi artırılacaq".

Qazımız olacağı?

"Azəriqaz" İstehsalat Birliyindən bildirilib ki, qurum istənilən fürsət-majoralara hazırdır. Qış aylarında hava şəraitinin dəyişib biləcəyi nəzərə alınaraq mobil işçi qrupları fəaliyyət göstərir: "Havaların kəskin dəyişməsi mobil qrupları daha məsuliyyətli, çevik olmağa sövq edir. Bu baxımdan havalər nə qədər soyusa da, 104/185 Çağrı mərkəzi, mobil işçi qrupları vəziyyətdə nəzarət etməyə hazırdırlar. Bu dövrdə abonentlərimiz qaz təchizatı ilə bağlı ciddi problem yaşamayacaqlar".

Bələliklə, aidiyyəti qurumlar şaxtılı hava şəraitinə tam hazır olduqlarını bildirirlər. Deyilənlərin nə dərəcədə doğru olub-olmadığını isə yaxın günlərdə şahidi olacağıq.

Əsmər QARDAŞXANOVA,
"Azərbaycan"

Vətən uğrunda ölmürlər, şəhid olurlar

"Bir daha analar gözü yaşlı qalmasın". Bu sözləri Beyləqan rayonundan olan şəhid Munis Abbaslının anası Kəmalə xanım deyir. Deyir, ancaq özü göz yaşlarını saxlaya bilmir.

Mən isə döndə-döndə Munisin fotoskillərinə baxıram. Onun bütün görkəmində, xüsusən də gözlərində o qədər həyat eşiği var ki, yoxluğunu heç cür qəbul etmək mümkün deyil. Bu barədə Munis özü son telefon danışığında belə deyib: "Biz kişiyik, gəlmişik bura öldürməyə, ölməyə yox. Burada ölənlər, burada şəhid olurlar". Kəmalə xanım bundan həm qürurlandır, həm də kədərini cilovlaya bilmir. Eyni zamanda şükür edir ki, övladları torpaq, Vətən uğrunda şəərəflə şəhadətə yüksəlib.

Sonra söhbətinə davam edir: "O, ailəmizin yeganə oğul övladı, iki bacımın bir qardaşı idi. Adını seçəndə müqəddəs kitabımıza müraciət etdik. Munis adına layiq yaşadı. Mehriban, ünsiyətli, istiqanlı övlad idi. Mənim munisim, sirdaşımıydı. Ancaq həyat sübut etdi ki, qəlbində ana məhəbbətindən də ülvə hissələr yaşadırmış. Bu, Vətən məhəbbəti, Vətən yolunda şəhidliyə uralmaq arzusu idi".

Munis Həbibullah oğlu Abbaslı 2000-ci il mart ayının 18-də Beyləqan şəhərində dünyaya gəlmişdir. Fərman Hacıyev adına Beyləqan şəhər 2 sayılı tam orta məktəbin müəllimi olub. 2018-ci ildə həmin məktəbin XI sinfini bitirib. Atasına hərbi oduğu üçün uşaqlıqdan onun da bu peşəyə marağı vardı. Ona görə də sənədlərini Ali Hərbi Məktəbə vermiş, ancaq müsabiqədən keçməmişdi.

Munis 2018-ci ilin aprel ayında Vətən qarşısında borcunu yerinə yetirmək üçün həqiqi hərbi xidmətə çağırılıb.

lib. Nümunəvi, qoçaq, fiziki hazırlığı ilə fərqlənən oğur olub, komandirlərinin və yoldaşlarının hörmətini qazanıb. 2019-cu il oktyabr ayının 4-də yüksək əhvali-ruhiyyə ilə evlərinə qayıdıb. Rayondakı pambıqçılıqla zavoduna işə düzəlib. Ancaq məqsədi ali təhsil almaq idi. Buna görə də işləməklə yanaşı, qəbul imtahanlarına da hazırlanırdı.

General Polad Həşimovun şəhadətə yüksəlməsi minlərlə Azərbaycan gənci kimi, Munisin də həyat yolunu dəyişdi. O, hərbiyə qayıtmış, işğal altında olan torpaqlarımızın azad olunmasında iştirak et-

mək qərarını verdi. Ailəsinə bildirmədən sənədlərini hazırladı. Müvafiq kursu gəndorildiyini, müddətdən artıq hərbi qulluqçu kimi xidmət edəcəyini anasına son anda bildirdi, onun xeyir-duasını aldı.

Hazırkı kursunu başa vurduqdan sonra Munis Abbaslı 2020-ci ilin avqustundan "N" sayılı motoatıcı hərbi hissədə manqanın baş atıcısı kimi xidmətə başladı. Bu zaman artıq Munis ali məktəbə qəbul imtahanına iştirak etmişdi. Lakin imtahanın nəticələrini gözləməmişdi. Anasına isə demişdi ki, atalarının başa çatdırma bilmədiyi işi biz sona

çatdıracağıq, torpaqlarımızı erməni tapdağından təmizləyəcəyik.

Tələbə adını qazanması haqqında xəbəri Munis müharibə başlayandan sonra, cəbhədə olarkən anasından eşidib. Kəmalə ana deyir: "Qəbulun nəticələri dərc olunan jurnalda Munisin adını gördəndə bilmədim nə edim. Bu zaman balam odun-alovun içində idi. Ancaq yenə də zəng vurdum, tələbə adını təbrik etdim. Dedim ki, sağ-salamat qayıdıb təhsil alarsan. Bilmirəm o nə düşündü, ancaq mən pis olmayım deyə sevindiyini söylədi. Balam Ağdam Dövlət Sosial-İqtisadi Kollecinə qəbul olunmuşdu".

Munis Füzuli, Cəbrayıl və Xocavənd istiqamətlərində gedən döyüşlərdə iştirak etməklə bərabər, həm də yaralı yoldaşlarına kömək edirdi, onları döyüş meydanından çıxarırdı. Anası ilə qısa telefon danışmaları zamanı deyirdi: "Qorxma, mənə heç nə olmayacaq, nəse olsa belə, yanımda komandirlərim, etibarlı yoldaşlarım var. Biz nə səhədimizi, nə də yaralı döyüş meydanında qoyuruq. Hər bir halda evimizə qayıdacağıam. Salamət gələm, iki qurban kəmərsiniz. Vətən yolunda şəhid olsam, bunu mənə müqəddəs borcum kimi qəbul edin". Munis döyüşlərinin birində yaralansa da, geri çəkilməyib, yenidən cəbhəyə qayıdıb.

Son dəfə ailəsi ilə oktyabrın 13-də danışdı. Ayın 14-də Kəmalə ana ondan heç bir xəbər ala bilməyib. Oktyabrın 15-də isə Munis Abbaslı doğulduğu Beyləqan rayonunda torpağa tapşırılıb. Ölümündən sonra Prezidentin sərəncamları ilə "Cəbrayılın azad olunmasına görə", "Füzulinin azad olunmasına görə", "İgidliyə görə", "Vətən uğrunda" medalları ilə təltif olunub.

Svetlana BAĞIROVA,
Beyləqan

Erməniperəst Nensi Pelosini Kevin Makkarti əvəzlədi

ABŞ-də Respublikaçılar Nümayəndələr Palatasına nəzarəti bərpa etdilər

ABŞ Konqresinin Nümayəndələr Palatasındakı respublikaçıların lideri Kevin Makkarti səsvərmənin 15-ci turunun nəticələrinə görə onun spikeri seçilib. O, 216 səs, əsas rəqibi demokrat Hakim Cefris isə 212 səs toplayıb.

Palatanın iclası Amerikanın mərkəzi telekanalları tərəfindən yayımlanıb. Səsvərmənin əvvəlki raundunda Makkarti eyni sayda səs toplasa da, bu, qalib gəlmək üçün kifayət etməmişdi. Son turda altı konqresmen namizədlərin heç birinə səs verməyib və bu, nəhayət ki, Makkartinin qələbəsini təmin edib. 4 gün davam edən proses bitdikdən sonra iclasın moderatoru Şeril Conson deyib: "Kaliforniyadan olan Kevin Makkarti səsvərlərin əksəriyyətini alıb və lazımı qaydada Nümayəndələr Palatasının spikeri seçilib".

Respublikaçılar 57 yaşlı Makkartinin seçilməsini ayaqüstü sürəkli alqışlarla qarşılayıblar. Nümayəndələr Palatasının sədrisi ABŞ Konstitusiyasında təsbit olunmuş Konqresdə vəzifə tutur. Vitse-prezidentdən sonra o, prezidentliyə növbəti sırada gəlir.

Hansı qanun layihələrinə baxılacağını və səsə qoyulacağını spiker, onun müavinləri və komitə sədrləri müəyyənləşdirirlər. Onlar gündəliyi hazırlayıb və debatı tənzimləyən qaydaları müəyyənləşdirirlər.

Makkartinin bu vəzifəni hələ çərsənəb axşamı tutması gözlənilirdi, lakin Nümayəndələr Palatasının sədrini seçmək üçün 15 dəfə səs vermək lazım olub. Çünki bir qrup radikal respublikaçı öz partiyalarının üzvünü dəstəkləməkdən imtina edib. Lakin onların bəziləri sonda mövqelərini dəyişiblər.

CNN telekanalı bildirib ki, bəzi respublikaçılar keçmiş prezident Donald Tramp-la zərləyər və debatı tənzimləyən qaydaları müəyyənləşdirirlər.

Sonuncu dəfə Nümayəndələr Palatasının sədrinin birinci turda seçilməməsi ilə bağlı vəziyyət 100 il əvvəl yaranmışdı. Belə ki, 1923-cü ildə spikeri seçmək üçün doqquz tur lazım olmuşdu.

ABŞ Prezidenti Co Bayden Kevin Makkartini Nümayəndələr Palatasının sədrinə seçilməsi münasibətilə təbrik edib və imkan daxilində "respublikaçıların işləməyə" hazır olduğunu bildirib.

Nümayəndələr Palatasının əvvəlki sədrisi demokrat Nensi Pelosi idi. Erməniperəst siyasətçi 2022-ci ilin noyabrında tutduğu vəzifədən getdiyini açıqlayıb. O vaxt gözlənilən idi ki, aralıq seçkilərdən sonra respublikaçılar Nümayəndələr Palatasına nəzarəti bərpa edəcəklər. Yekunda bu baş verdi.

Rizvan CƏFƏROV,
"Azərbaycan"

Əlaqə telefonları:

BAŞ REDAKTOR
Bəxtiyar SADIQOV

Qəbul otağı	- 539-68-71,	Beynəlxalq həyat, idman	- 539-63-82, 432-37-68
Baş redaktor müavinləri	- 538-86-86,	və informasiya şöbəsi	- 538-56-60
	434-63-30, 539-72-39	Humanitar siyasət şöbəsi	- 538-56-60
Məsəl katib	- 539-43-23,	İctimai əlaqələr şöbəsi	- 539-49-20, 538-31-11,
Məsəl katib müavinləri	- 539-44-91,	Fotolüstrasiya şöbəsi	- 538-84-73,
Parlament və siyasət şöbəsi	- 539-84-41, 539-21-00,	Kompyuter mərkəzi	- 538-20-87,
İqtisadiyyat şöbəsi	- 538-42-32, 538-35-55,	Mühasibatlıq	- 539-59-33

AZ 1073, Bakı şəhəri,
Mətbuat prospekti,
529-cu məhəllə,
"Azərbaycan" Nəşriyyatı,
IV mərtəbə

www.azerbaijan-news.az
contact@azerbaijan-news.az
az.reklam@mail.ru

Qeydiyyat № 1

"Azərbaycan" qəzetinin kompüter mərkəzində yığılıb sahifələnməmiş, "Azərbaycan Nəşriyyatı" MMC-nin mətbəəsində çap edilmişdir

Qəzetə dərc üçün göndərilən materiallar Azərbaycan dövlətinin mövqeyinə uyğun olmalıdır

Gündəlik rəsmi dövlət qəzeti

Tiraj **4331**
Sifariş **3**

Qiyməti 40 qəpik

OXUCULARIN NƏZƏRİNƏ!

"AZƏRBAYCAN" qəzetinə
abunə yazılış davam edir!

Abunə respublikanın bütün poçt şöbələri tərəfindən aparılır. Eyni zamanda aşağıda göstərilən mətbuatçıya müraciət edə bilərsiniz:

"Azərpoçt" MMC	(012) 598-49-55, (051) 225-02-13
"Qaya" firması	(012) 566-77-80, (050) 214-40-53
"Region Press" MMC	(055) 316-79-01, (050) 316-79-01
"Səma-M" MMC	(012) 594-09-59
"Ziya" LTD	(012) 497-76-96, (050) 306-77-22
"Pressinform" MMC	(012) 598-49-52, (070) 340-01-00
"City press" MMC	(055) 819-09-26

1 illik - 124,80 (yüz iyirmi dörd manat səksən qəpik) manat
6 aylıq - 62,40 (altmış iki manat qırx qəpik) manat
3 aylıq - 31,20 (otuz bir manat iyirmi qəpik) manat

Hörmətli oxucular!

Abunə ilə bağlı hər hansı bir problemlə üzlənsəniz,
(012) 539-59-33 nömrəli telefona zəng vura bilərsiniz.

Ermənilər 2023-cü ildən də yaxşı nəsə gözləməyirlər

Ermənistanda siyasi gərginlik getdikcə daha da artır

Əvvəlki 1-ci səhifə.

Ekspert 2022-ci ilin iqtisadi göstəricilərini və 2023-ci il üçün proqnozlarını təhlil edərkən bildirib ki, cari ildə Ermənistan həm sosial, həm də siyasi baxımdan ciddi problemlərlə üzləşəcək: "Təəssüf ki, 2023-cü ildə makroiqtisadi cəhətdən atılacaq addımların sayı azdır. Ən azı 7 faizə yaxınlaşa biləcəyimizlə bağlı proqnozlar fantaziya janrındadır".

M.Aramyan deyib ki, Ermənistan hökuməti xalqın rəhbərliyini qazanmaq üçün populist addımlar ataraq ölkənin iqtisadi vəziyyətini daha da ağırlaşdırıb: "Səhbət 2023-ci il yanvarın 1-dən artan pensiya və müavinətlərdən gedir. Mən burada ciddi risklər görürəm. Bu öhdəliyi götürəndə ixtisar, demək olar ki, mümkün deyil. Siz sadəcə olaraq, babalarınıza, nəvələrinizə deyər bilməyiniz ki, mən yanımlısam, iqtisadi vəziyyətin pensiyalarını artırmağa imkan vermədiyini qabaqcadan görməmişəm. Mən çox yaxşı başa düşürəm ki, bu, inflyasiyanın fonunda xalqa qarşı edilir. Yalnız bu gün ölkədə ərzaq məhsullarının bahalaşması 20 faizə ötürüb və bu, istər-istəməz sosial partlayışa gətirib çıxaracaq. İqtisadiyyatın sütunlarını qurmadan sosial məsələlərin həllinə getmək qətiyyətinə yənləşdir, çünki bu il məsələni həll edəcəksiniz, gələn il isə əhaliyə daha böyük problem yaradacaqsınız".

Manvel Aramyan Ermənistan iqtisadiyyatının hazırkı vəziyyətini təcili yardıma ehtiyacı olan xəstə ilə müqayisə edib. Qeyd edib ki, sağalmaq üçün hələ də

ümid var. Amma bunun üçün xərcləmələrdən əl çəkməli, kəmərinə sıxmağı bacarmalı və ilk növbədə bunu özümdən başlamalıdır. "Hökumət özünü necə doğrultsa da, iqtisadi aktivliyin 5 faizlik göstəricisi olduğunu bəyan etsə də, mən iki amili səsləndirəcəyəm. Xahiş edirəm unutmayın ki, siz artımdan qat-qat dərin tonozullu keçirmisiniz, ikincisi, struktura baxın, iqtisadiyyatınız necə inkişaf edir? Biz əsasən ekzogen hadisələr hesabına ayaqüstə dururuq. Bu, transferlərin axını və misin dünya bazarındakı qiymətlərdə yüksək artımın baş verməsi hesabına olur. Bunlar iqtisadi aktivliyin az-çox yüksək göstəricilərinə səbəb olan iki amildir".

Bütün bunların fonunda İrəvanda baş nazir Nikol Paşinyanın hökumətin iclasında Azərbaycan ərazisində müvəqqəti yerləşən Rusiya sülhməramlılarını tənqid, hətta təhdid etməyi gündəm mövzusu olaraq qalmaqdadır. Belə ki, Paşinyan Rusiya sülhməramlılarının fəaliyyətinin qənaətbəxş olmadığını əsas göstərərək Qarabağa digər beynəlxalq təşkilatların, BMT-nin sülhməramlılarını götərməsinə təklif edib. Paşinyan bu təkliflərini müxtəlif bəhanələrlə gətirərək əsaslandırmağa çalışsa da, realıq odur ki, Ermənistan rəhbərliyi Rusiya sülhməramlılarını əvəzləməyə və regiona əlavə qüvvələr götərməyə çalışır.

Bu açıqlamalar ilə Paşinyan bir növ sülhməramlıları və dolaylı yolla Rusiyaya təhdid edir. Yəni onların sülhməramlılarından gözləntisi birmənalı olaraq erməni maraqlarına xidmət etməsindir. Sülhməramlıların indiki fəaliyyəti Paşinyanı narazı saldığından indi o, Rusiya ilə təhdid

formasında danışıq.

Bu arada Ermənistanda hərbi hissələrdən birinin keçmiş komandiri Arsen Abqaryanın işi üzrə keçirilən məhkəmə iclasında Andranik Makaryan, Sarkis Kulakçyan, Ellada Harutyunyan ilə bağlı ittiham aktı açıqlanıb. Müharibə zamanı itkin düşən əsgər analarından biri deyib ki, baş qarəğah roisinin keçmiş müavini Andranik Makaryan özünə ittihamları qəbul etmir. "Deyir ki, əmrə əməl ediblər. Onda desin ki, kimin əmrini yerinə yetirirdilər? Onlar bilirdilər ki, həmin ərazi artıq Azərbaycanın nəzarətindədir, amma buna baxmayaraq, oğlanları ora göndərdilər, buna görə də hamısı cəzalandırılmalıdırlar. Onlar əsgər valideynlərdən qaçırlar, çünki bizə nə deyəcəklərini bilmirlər".

İttihamla görə, xüsusi döyüş tapşırığına cavabdeh olan general Makaryan Arsen Abqaryanın dəstəsinin mühasirəyə alındığını öyrəndikdən sonra köməyə tələsməyib, geri çəkilmək əmrini verib və Qafana qayıdıb. Nəticədə "kimyaçıların hərbi hissəsi" adlanan Abqaryanın dəstəsinin 40 hərbiçisindən 5-i ösir götürülüb, 12-si həlak olub, qalan 23 hərbiçisi və avtobus sürücüsü itkin düşüb. General Andranik Makaryan heç nə etməkdə ittiham olunur və onu 7 ildən 13 ilə qədər həbs gözləyir.

Bütün bunlar göstərir ki, 2023-cü ildə ölkənin daha dərin böhran yaşaması, ağır problemlər içində çəbələnəsi, insanların narazılığının pik həddə çatması qaçılmazdır.

Elçin CƏFƏROV,
"Azərbaycan"

Bakıda və Abşeron yarımadasında çovğun olacağı ehtimalı var

Yanvarın 8-dən başlayaraq 12-dək Bakıda və Abşeron yarımadasında hava şəraitinin dəyişəcəyi, yağıntılı olacağı, sulu qar, qar yağacağı gözlənilir. Şimal-şərq küləyi əsəcək, yanvarın 7-si axşamdan 10-u gündüzədək aralıq güclənəcək. Yanvarın 8-i gündüzdən 10-u gündüzədək aralıq çovğun olacağı ehtimalı var.

Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyinin Milli Hidrometeorologiya Xidmətindən AZƏRTAC-a verilən məlumata görə, havanın temperaturu ötən günlərlə müqayisədə 10-12° enərkən gecə 1-3° şaxta, gündüz 0 dərəcəyə yaxın olacaq. Yanvarın 8-i axşamdan 12-dək yollarda buz bağlayacağı gözlənilir.

Yanvarın 8-dən başlayaraq 12-si səhərdə də ölkə ərazisində hava şəraitinin dəyişəcəyi, yağıntılı olacağı, sulu qar, qar yağacağı, ayrı-ayrı yerlərdə intensivləşəcəyi ehtimalı var. Şimal-şərq küləyi əsəcək, yanvarın 7-si axşamdan 10-u gündüzədək aralıq güclənəcək. Çovğun olacağı ehtimalı var. Havanın temperaturu ötən günlərlə müqayisədə 10-12° enərkən gecə 2-6° şaxta, gündüz 2° şaxtadan 2°-dək isti, dağlıq rayonlarda isə gecə 10-15°, gündüz 5-8° şaxta olacaq. Yollar buz bağlayacaq.

Yanvarın 8-dən başlayaraq 12-si səhərdə də ölkə ərazisində hava şəraitinin dəyişəcəyi, yağıntılı olacağı, sulu qar, qar yağacağı, ayrı-ayrı yerlərdə intensivləşəcəyi ehtimalı var. Şimal-şərq küləyi əsəcək, yanvarın 7-si axşamdan 10-u gündüzədək aralıq güclənəcək. Çovğun olacağı ehtimalı var. Havanın temperaturu ötən günlərlə müqayisədə 10-12° enərkən gecə 2-6° şaxta, gündüz 2° şaxtadan 2°-dək isti, dağlıq rayonlarda isə gecə 10-15°, gündüz 5-8° şaxta olacaq. Yollar buz bağlayacaq.

Yanvarın 8-dən başlayaraq 12-si səhərdə də ölkə ərazisində hava şəraitinin dəyişəcəyi, yağıntılı olacağı, sulu qar, qar yağacağı, ayrı-ayrı yerlərdə intensivləşəcəyi ehtimalı var. Şimal-şərq küləyi əsəcək, yanvarın 7-si axşamdan 10-u gündüzədək aralıq güclənəcək. Çovğun olacağı ehtimalı var. Havanın temperaturu ötən günlərlə müqayisədə 10-12° enərkən gecə 2-6° şaxta, gündüz 2° şaxtadan 2°-dək isti, dağlıq rayonlarda isə gecə 10-15°, gündüz 5-8° şaxta olacaq. Yollar buz bağlayacaq.

ALLAH RƏHMƏT ELƏSİN!

Azərbaycan Respublikasının Maliyyə Nazirliyindən Cavanşir Yusifov Elçin Muradova qardaşı

MAHİR MURADOVUN

vəfatından kədərləndiyini bildirir və dərin hüznə başsağlığı verir.

Azərbaycan Respublikası Prokurorluğunun rəhbərliyi və kollektivi Baş Prokurorluğun Maddi-texniki təminat şöbəsinin rəisi Rövşən Abdullayevə atası

TƏRLAN MÜƏLLİMİN

vəfatından kədərləndiklərini bildirir və dərin hüznə başsağlığı verirlər.